

KREFT
registeret

INSTITUTT FOR POPULASJONS-
BASERT KREFTFORSKNING

Registrering

Forskning

Informasjon

Årsrapport 2009

Kreftregisterets formål

Registrering

”Innsamle og innenfor forskriftens rammer behandle data om krefttilfeller og kreftundersøkelser i Norge for å kartlegge kreftsykdommers utbredning i landet og belyse endringer over tid.”

Forskning

”Drive, fremme og gi grunnlag for forskning for å utvikle ny viten om kreftsykdommenes årsaker, diagnose, naturlige forløp og behandlingseffekter for å fremme og utvikle kvaliteten på forebyggende tiltak og helsehjelp som tilbys eller ytes mot kreftsykdom, herunder følge opp enkeltpasienter og pasientgrupper.”

Informasjon

”Gi råd og veiledning om helsehjelp mot kreftsykdommer og gi råd og informasjon til øvrig forvaltning og befolkningen om tiltak som kan forebygge utvikling av kreftsykdom.”

Kilde: § 1-3. Forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i Kreftregisteret (Kreftregisterforskriften), kgl. res. 21. desember 2001.

Kreftregisterforskriften kan leses på www.kreftregisteret.no eller fås tilsendt fra:

Kreftregisteret

Institutt for populasjonsbasert kreftforskning

Postadresse: Postboks 5313 Majorstuen, 0304 Oslo – Besøksadresse: Fridtjof Nansens vei 19, Oslo

Telefon: + 47 22 45 13 00 – Telefaks: + 22 45 13 70 – E-post: kreftregisteret@kreftregisteret.no

Kreftregistermodellen

Tradisjonelt gir kreftregistre ut rapporter om insidens, overlevelse, mortalitet, prevalens og prediksjon av kreft. Det gjør også det norske Kreftregisteret – og en del av det inngår regelmessig i den årlige publikasjon Cancer in Norway. Det siste komplette år for kreftdata er 2008, utgitt det påfølgende år 2009. Denne aktualitet er høyt prioritert, og Kreftregisterets stab legger ned atskillige overtidstimer for å få dette til. Publikasjonen er særlig etterlengtet av helsetjenestenes utøvere.

Det pasientene imidlertid ønsker å vite, er helbredelsesmulighetene og å føle seg trygge på at de får den beste diagnostiske utredning og behandling som finnes. Det som kommer i media om stadig nye gjenombrudd i kreftbehandlingen er oftest basert på selekterte pasientgrupper i såkalte *kliniske forsøk eller evidence-based medicine*. Erfaringsmessig er det et stykke vei fra disse eksperimentelle studiene til implementeringen i hele pasientgruppen. Kreftregisteret har som et sentralt mål å registrere og analysere den reelle bruk av *helsetjenestene til alle pasientene, såkalt reality-based medicine*.

Vugge-til-grav konseptet

er et kontinuum fra før fødsel gjennom fosterliv og andre sensitive perioder i livet til død – helbredet av kreft, død med eller av kreft, med eller uten sen-effekter

Før konsepsjon

Død

Biobanker

Markører
Screening
Tidlig diagnose

Klinisk
utredning og
primærbehandling

Sykdomsprogresjon ?
Bivirkninger ?
Langtidseffekter ?

Men i tider der hel-sevesenet er inne i særlig store forandring, er det ikke bare pasientene som ønsker å vite hva beste praksis er og om hvordan den utøves

i alle de avdelinger som diagnostiserer og behandler kreft. *Politikere og allmennheten* er også opptatt av disse spørsmålene.

Særlig sentralt står behovet for kunnskap når man skal vurdere om ny og kostbar teknologi skal erstatte gammel. Fordi utviklingen går så fort, er dette ofte ikke veldig gammelt og observasjonstiden blir ofte kort. I tillegg til å dreie seg om forhåpentligvis mer presis diagnose og bedre behandling ved hjelp av ny teknologi, dreier spørsmålene seg også om livskvalitet, kort- og langtidsbivirkninger samt betydning av kreftsykdommene og behandlingen for tidligere kreftpasienters yrkesliv og økonomi. I lys av det økende antall *langtidsoverlevende* blir særlig dette siste stadig mer aktuelt.

Sykdomsregisteret Kreftregisteret har derfor satset på utvikling av høy kompetanse og kvalitet i et longitudinelt forløp, et ”vugge til grav”-konsept. Vi ønsker således å videreutvikle årsaksforskningen, også med forankring i biobanken Janus samt vårt arkiv over diagnostiske biobanker. Vi ønsker å være ledende i *screeningevalueringen og screeningbasert forskning* og sentral i *kvalitetsovervåkingen* av hele klinikken på kreftområdet. Med basis i alle de verdifulle data som

bygges opp vil vi utnytte egen kompetanse, blant annet matematisk, for simulerings- og modelleringsstudier, for grunnleggende *kreftbiologisk forskning*.

Vi har derfor siden begynnelsen av 1980-tallet hatt som målsetting å etablere organrelaterte spesialregistre for hver kreftform. I disse ønsker vi å følge hver kreftpasient fra diagnose gjennom alle sykdomsrelaterte hendelser til død. Målet er å etablere i alt 34 slike spesialregistre.

Spesialregistrene har de nasjonale tverrfaglige referansegruppene knyttet opp mot seg for kvalitetssikring av de data som går inn i det enkelte register og av hvilke kvalitets-evalueringer som bør prioriteres i overvåkingen. Navnet på de nasjonale gruppene med tilhørende spesialregister(ønsker) er listet opp på figuren. Flertallet av registrene er ennå ikke etablert. Men alle krefttilfeller inngår i Krefregisterets insidensdatabase. Denne modellen der klinikken og Krefregisteret samarbeider, kaller vi ”Pinnsvinmodellen”. Den del av spesialregistrene som på figuren stikker utenfor sirkelen omfatter de kliniske problemstillingene. Den delen som er inkludert av sirkelen illustrerer Krefregisterets særlige fagdomene.

Krefregisterets finansiering har tradisjonelt vært over eget kapittel i statsbudsjettet. De seneste årene har Krefregisteret blitt tildelt nye oppgaver innen ut-

vikling av elektroniske kvalitetsregistre og screening-programmer, uten at dette er gjenspeilet i økte bevilgninger. Mulighetene for å kunne skaffe egne inntekter er begrensede, og har vært avtagende.

Krefregisteret ser et meget stort innsparingspotensiale for helse-Norge som sådan ved utvikling av kvalitetsregistre for de enkelte kreftformene, som vil gi økt treffsikkerhet i behandlingen og dimensjonering av helsevesenet, og utsikter til bedret livskvalitet for pasientene.

Krefregisteret vil imidlertid understreke at dersom det ikke bevilges friske midler til de nevnte oppgavene, vil det få dramatiske følger for utførelsen av dem, og en kan påregne at arbeidet stopper opp.

Krefregisterets tverrfaglige stab på om lag 150 personer danner den faglige forutsetning sammen med den økende ”gullgruve” av kvalitetssikrede data som intet land og intet krefregister har maken til. Av mange forskere i inn- og utland blir Krefregisteret benevnt ”Juvelen i Kronen” i norsk kreftforskning.

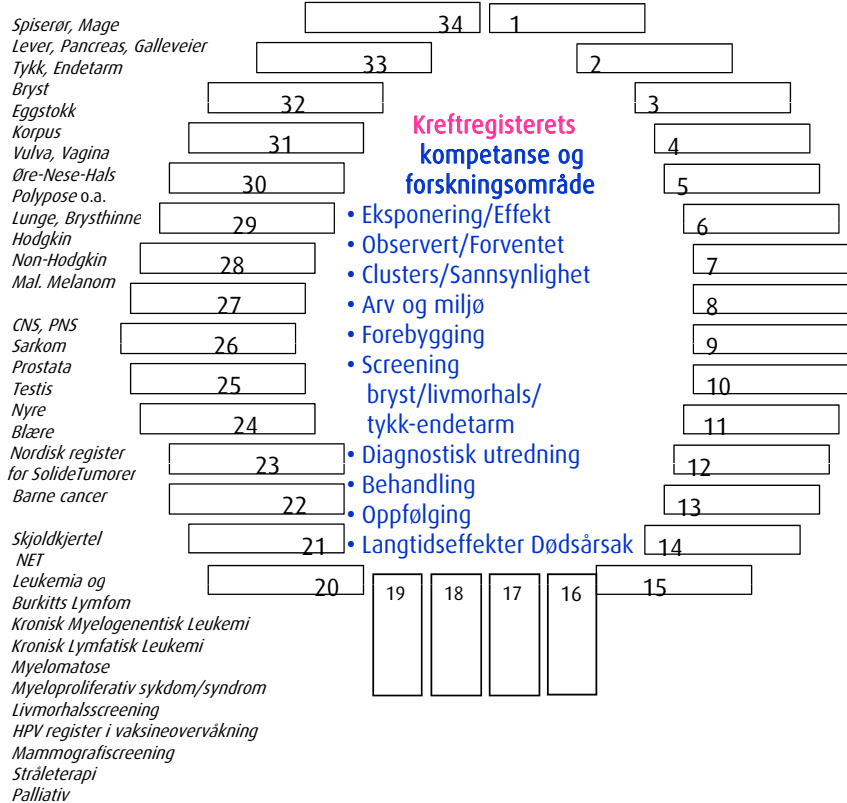
Frøydis Langmark

Frøydis Langmark
Direktør

Pinnsvinmodellen Nasjonale organgrupper, spesialregistre for kreft i Krefregisteret

Referansegruppe

1. Norsk GastroIntestinal Cancer
2. Gruppe (NGICG)
- 3.
4. Norsk Bryst Cancer Gruppe (NBCG)
5. Norsk Forum for Gynekologisk
6. Onkologi(NFGO)
- 7.
8. Norsk Gruppe for Hode-Nakke cancer
9. Norsk Gruppe for Arvelig Cancer
10. Norsk Lunge Cancer Gruppe (NLCG)
11. Norsk Lymfom Gruppe
- 12.
13. Norsk MelanomaGruppe (NMG)
14. Norsk Nevro-Onkologisk spesial-interesse Gruppe
16. Norsk Sarkom Gruppe
17. Norsk Urologisk Cancer Gruppe
18. (NUCG)
- 19.
- 20.
21. NOPHO
22. Interessegruppe for Barne Onkologi, Norge
23. Arb. gruppe for Cancer Thyreoida
24. Norsk NevroEndokrin Tumor Gruppe (NETG)
25. Styringskomitè for Akutt Hematologi
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
30. **Rådgivningsgruppe**
31. **Styringsgruppe**
32. **Rådgivningsgruppe**
33. Styringskomitè for Stråleterapi register
34. Norsk Foren. for Palliativ Medisin(NFPM)

Innholdsfortegnelse

Kreftregisteret	5
Figur: Kreftregisterets organisasjonsstruktur	5
Sentralt i 2009	6
Cancer in Norway	6
En doktorgrad i 2009	6
Forskningsformidling	6
Kreftregisterets Elektroniske Meldetjeneste (KREMT) - status	6
Samarbeid med Norsk Pasientregister	6
Kvalitetsregistre - status	6
Prosjekt om informasjon om screeningsprogrammene overfor pakistanske kvinner	7
Datatilsynets kontroll	7
Pålegg om informert samtykke til lagring av negative funn i mammografiprogrammet	7
Kreft ved et oljeraffineri og blant beboerne rundt (Sola kommune)	7
Kreftregisteret i media	8
HMS	8
Pågående prosjekter i 2009	9
Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for årsaks- og karsinogeneseforskning	9
Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for screeningbasert forskning	10
Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for klinisk- og registerbasert forskning	11
Eksternt initierte forskningsprosjekter	12
Publikasjonsliste 2009	16
Foredrag 2009 og annen eksternt virksomhet	23
Regnskap 2009	30
Kreftregisterets historie	31

Kreftregisteret

Kreftregisteret, Institutt for populasjonsbasert kreftforskning, ble etablert av Landsforeningen mot kreft i 1951 og overtatt av staten i 1979. Kreftregisteret var i 2009 en del av Oslo Universitetssykehus HF, som en egen organisasjonsenhet med eget kapittel på statsbudsjettet og med eget enhetsstyre.

Instituttet samarbeider med sykehusene i alle helseregioner, med forskningsmiljøer i og utenfor universitetene nasjonalt, og med en rekke forskningsinstitusjoner i utlandet. I tillegg innehar Kreftregisterets forskere verv i flere nordiske og internasjonale organisasjoner og forskningsfora.

Fem avdelinger

Kreftregisterets stab består av om lag 150 personer (120 årsverk) og er organisert i tre fagavdelinger og to stabs-/støtteavdelinger:

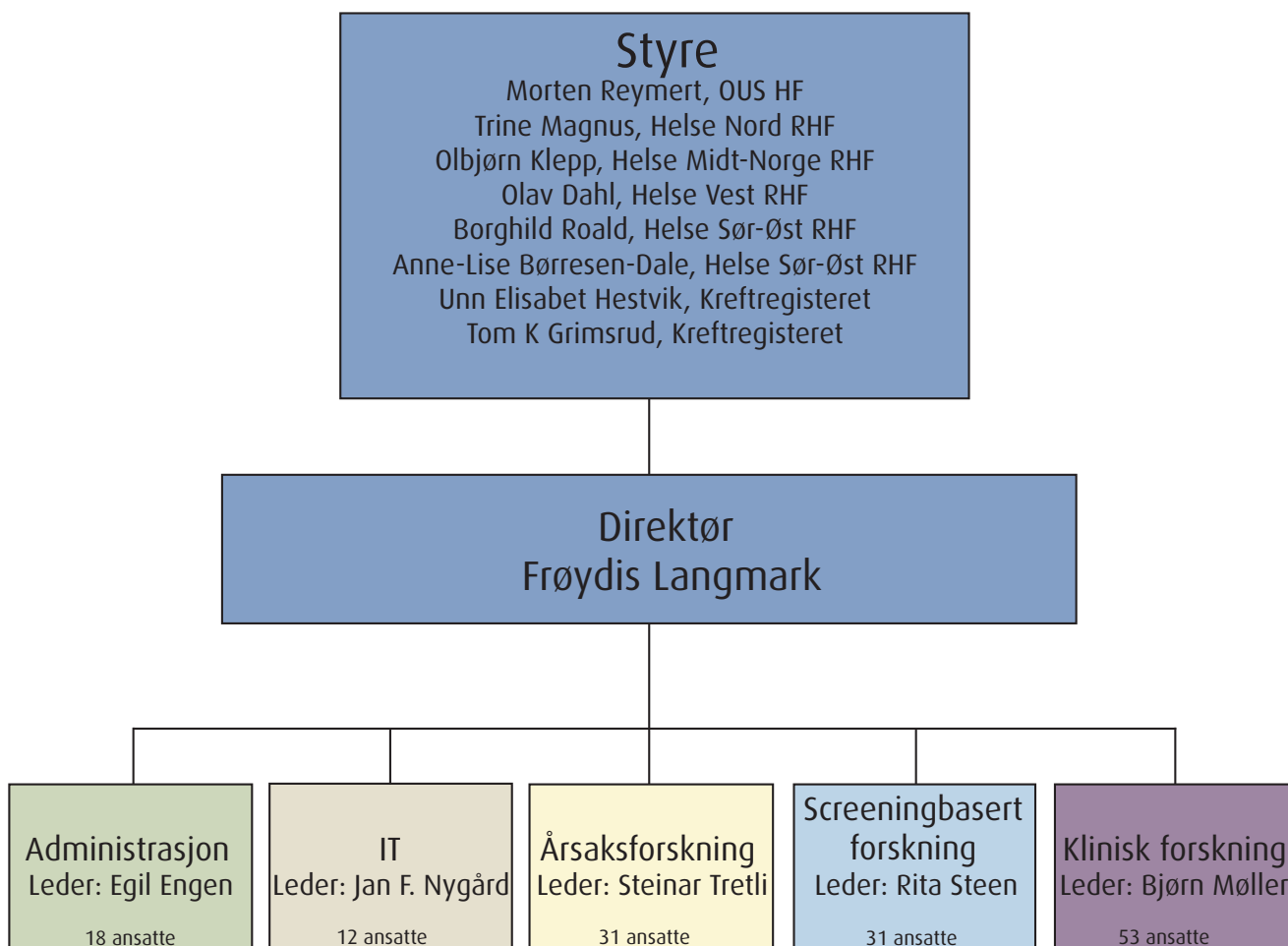
Fagavdelinger

- Avdeling for årsaks- og karsinogeneseforskning: Forskning på arv, kosthold, hormoner, miljøfaktorer og yrkesbetinget kreft
- Avdeling for screeningbasert forskning: Masseundersøkelser mot livmorhalskreft og brystkreft, samt forskning
- Avdeling for klinisk forskning: Koding, registrering og forskning

Stabs-/støtteavdelinger

- Administrasjonsavdelingen: Stabsfunksjoner, informasjon/dokumentasjon
- IT-avdelingen: IT-drift og -utvikling

Figur: Kreftregisterets organisasjonsstruktur

Sentralt i 2009

Nærmere beskrivelse av forskningsaktivitetene ved de ulike avdelingene i Kreftregisteret, institutt for populasjons-basert kreftforskning, finnes i Cancer in Norway 2008, utgitt i 2009.

Det foregår en kontinuerlig aktivitet knyttet til innsatsområdene registrering, masseundersøkelse, forskning og informasjon. Nedenfor omtales kun noen av aktivitetene, men som i særlig grad preget 2009. Omtalene inkluderer lenker til relevant og utdypende informasjon på våre nettsider.

Cancer in Norway 2008

Kreftregisteret publiserer de viktigste tallene for forekomst, overlevelse og dødelighet av de ulike kreftsykdommene i Norge i rapporten Cancer in Norway. 2008-tallene ble publisert i desember 2009. Grunnet godt samarbeid med de kliniske miljøene og iherdig arbeid

blant Kreftregisterets kodedstab, kan vi presentere krefttallene før det er gått ett år etter diagnoseåret.

I 2008 ble det diagnostisert 26 121 krefttilfeller, 14 000 blant menn og 12 121 blant kvinner.

Også i år publiserer Kreftregisteret tall for kumulativ risiko, som beskriver hvor mange som vil få en bestemt krefttype før fylte 75 år, i fravær av konkurrerende, potensielt dødelige sykdommer.

Tallene viser at én av åtte menn vil få prostatakraft, mens en av tolv kvinner vil få brystkreft før fylte 75 år. Lungekreft og tarmkreft er de kreftsykdommene med nest henholdsvis tredje største risiko hos begge kjønn (se figur 7 i rapporten).

I følge Statistisk sentralbyrå døde 10 632 nordmenn av kreft i 2008. Ifølge Kreftregisterets statistikk, er fem års relativ overlevelse (andelen pasienter som lever fem år etter sin kreftdiagnose, korrigert for den generelle dødeligheten i befolkningen) 63,5 prosent blant menn og 66,7 prosent blant kvinner.

Cancer in Norway 2008 inneholder et spesialbilag om Janus serumbank. Prøver fra denne biobanken har gitt forskningsmateriale til mange prosjekter opp gjennom årene, og har bidratt til verdifull kunnskap om kreftsykdommene.

Mer om rapporten

[Cancer in Norway 2008](#)

[Janus serumbanks websider](#)

Én doktorgrad i 2009

Kreftsykdom øker ikke sannsynligheten for skilsmisse, viser doktorgradsarbeidet til Astri Syse ved Kreftregisteret. Sykdommen ser heller ikke ut til å redusere sannsynligheten for å inngå ekteskap.

Doktorgradsarbeidet viser også at sjansen for å få barn totalt sett reduseres med 25 prosent etter en kreftdiagnose. Det er videre 30-40 prosent lavere sannsynlighet for at pasientene er i arbeid etter å ha fått diagnosen.

[Les mer om avhandlingen](#)

Forskningsformidling

I 2009 bidro Kreftregisterets ansatte og tilknyttede forskere til 103 publikasjoner.

Kreftregisterets vitenskapelig ansatte drev også annen eksternt formidlingsvirksomhet, i form av foredrag, intervjuer og andre eksterne presentasjoner.

Det vises ellers til liste over publikasjoner og eksterne foredrag bak i årsrapporten.

Kreftregisterets Elektroniske Meldetjeneste (KREMT) - status

KREMT har i løpet av 2009 arbeidet videre med interne registreringsløsninger for tykk-endetarmskreft (klinisk meldings- og patologimal). Det blir også registrert andre GI cancere i patologimeldingen.

For malignt melanom (ondartet føflekksvulst) er patologimalen tatt i bruk internt og den nye kliniske meldingen for malignt melanom er påbegynt.

Gjennom året har vi også etablert de tekniske forutsetningene for elektronisk mottak av patologimeldinger (KITH standard svarrapportering av medisinske tjenester, versjon 1.3).

Samarbeid med Norsk Pasientregister

I desember hadde Kreftregisteret første møte med Norsk Pasientregister (NPR) for å innlede et kvalitets-sikringsprosjekt. Prosjektet har to hovedmål:

Del én består av kvalitetssikring av data fra 2008 (siste komplette årgang på Kreftregisteret).

Del to skal etablere regelmessig utveksling av data mellom NPR og Kreftregisteret for gjensidig kvalitetssikring og vil erstatte innrapportering av pasientadministrative data fra sykehusene til Kreftregisteret.

Kvalitetsregistre - status

Kreftregisteret fortsetter arbeidet med å opprette diagnose-, behandlings- og oppfølgingsregistre for ulike krefttyper (kvalitetsregistre), i tett samarbeid med det kliniske miljøet for de ulike kreftsykdommene. Ho-

vedformålene er kvalitetsforbedring av kreftomsorgen samt forskning.

To av registrene, Prostata-cancerregisteret og Colorectal-cancer-registeret, fikk i 2009 status av Helse- og omsorgsdepartementet som nasjonale kvalitetsregistre. Egne sykehusrapporter fra disse registrene er tilgjengelig fra Kreftregisterets nettside.

Det er også etablert registre for lungekreft, barnekreft inklusive Nordisk barnekreftregister for solide svulster – NOPHO, eggstokkreft og familiær polypose. Disse registrene er foreløpig ikke integrert med Insidensregisteret, og har ikke utarbeidet egne sykehusrapporter.

For lymfom og malignt melanom sender melderne inn egne kliniske meldeskjema, og Kreftregisteret arbeider med løsninger for elektronisk innmelding og integrering med Insidensregisteret (se omtale av KREMT).

I 2009 er det også under utvikling elektronisk melding for brystkreft. Flere registre er under planlegging for det kommende året, blant annet for blodkreft, hjernekreft, galleveier-, bukspyttkjertel- og leverkreft samt strupe- og magesekkreft.

I alt 34 organ- og metodespesifikke registre vil legges til rette for å evaluere kvaliteten av behandlingen som gis for den enkelte kreftsykdom, og sikre lik behandling uavhengig av bosted og sosial bakgrunn. Finansieringen er imidlertid ikke sikret, verken for de etablerte eller for de planlagte registrene.

Prosjekt om informasjon om screeningprogrammene overfor pakistanske kvinner

Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft og Mammografiprogrammet har samarbeidet om et oppmøteprosjekt rettet mot kvinner med pakistansk bakgrunn, der formålet er å øke deltagelsen i og forståelsen av programmene slik at et informert valg om deltagelse kan tas.

En postkortaksjon, en ambassadøraksjon og en nettkampanje er gjennomført. Prosjektet er et samarbeid med Kreftforeningen, Legeforeningen, [Internasjonal helse- og sosial gruppe](#) og screeningprogrammene i Kreftregisteret.

Datatilsynets kontroll

[Les pressemelding på Kreftregisterets nettsider](#)

Datatilsynet gjennomførte en kontroll i Kreftregisteret 13. oktober. Cecilie Rønnevik og Atle Haanes deltok fra tilsynet og Kreftregisteret stilte med avdelingsledere, jurist og eget sikkerhetsutvalg.

Formålet fra tilsynets side var å:

- skaffe oversikt over Kreftregisterets data-behandlinger
- kontrollere behandlingsgrunnlag
- skaffe oversikt over ansvarsforhold
- kartlegge etterlevelse av krav til sletting av opplysninger
- implementering av internkontroll
- vurdere Kreftregisterets rutiner for utlevering av personopplysninger

Datatilsynet fikk en presentasjon av Kreftregisterets internkontrollsystem for datasikkerhet fulgt av en gjennomgang av status på en rekke områder.

Tilsynet sendte 2. desember sin rapport med varsel om vedtak.

Varselet inneholdt bl. a. et vedtak om sletting av alle negative prøver i Livmorhals-screeningprogrammet med mindre kvinnen hadde gitt et uttrykkelig informert samtykke.

Kreftregisteret avga sitt tilsvarende 15.01.2010 til kontrollrapporten med tilbakevisning av tilsynets merknader på en rekke punkter.

Pålegg om informert samtykke til lagring av negative funn i mammografiprogrammet

Datatilsynet fattet 17. mars 2009 vedtak om at Kreftregisteret skal slette eller anonymisere opplysninger om kvinner med negativt funn i Mammografiprogrammet, som er eldre enn 6 måneder, alternativt innhente samtykker fra kvinnene (innen utgangen av 2009).

Vedtaket ble påklaget til Personvernemnda, og nemnda opprettholdt vedtaket med endret tidsfrist innen utgangen av 2011.

Det betyr at Kreftregisteret er pålagt å innhente samtykke fra alle kvinner som har møtt i Mammografiprogrammet fra 1995.

En arbeidsgruppe er nedsatt for å utrede behov og konsekvenser i forhold til vedtaket særlig med hensyn på kvinner som er ute av programmet.

Kreftregisteret startet 15.06.2009 med innhenting av uttrykkelig, frivillig, informert samtykke fra de kvinnene som møter i programmet framover. Invitasjonsbrevet er endret og inneholder nå mer informasjon om lagring av data ved negativt funn.

Kreft ved et oljeraffineri og blant beboerne rundt (Sola kommune)

Kreftregisteret påtok seg i 2007 oppgaven å utrede kreftforekomsten blant ansatte ved oljeraffineriet og blant beboere i Sola kommune med spesielt henblikk på om forekomsten kunne være påvirket av utslipp fra

et oljeraffineri som var i drift fra 1967 til 2000. Studien var finansiert av oljeselskapet, og data ble levert av Statistisk sentralbyrå/ Folkeregisteret og Krefregisteret.

Utslipp av benzen og tjærestoffer (PAH) ble beregnet av Norsk institutt for luftforskning (NILU). For

alle beboere i Sola ble det beregnet en samlet eksponering for disse stoffene avhengig av hvor og hvor lenge de hadde bodd i kommunen. De statistiske analysene bygde på 44 tusen personer med i alt 3 tusen krefttilfeller.

Det var ikke tegn til økt forekomst av de kreftformer som i andre studier har vært knyttet til eksponering for benzen eller for PAH, verken blant raffineriesatte eller blant beboerne. Nivåene av benzen og PAH i områdene rundt refinerieset var lave i forhold til det man ellers har kunnet knytte til økt kreftfare. Forekomsten av alle kreftformer sett under ett var blant ansatte og i Sola kommune om lag 10 prosent høyere enn landet for øvrig, og det samme var tilfelle i nabokommunene. Dette gjaldt i første rekke brystkreft og eggstokkreft hos kvinner, prostatakreft hos menn, føflekkreft, annen hudkreft, og kreft i mage/tarm.

Rapporten ble presentert på folkemøte i Sola sommeren 2009, og den kan lastes ned fra Krefregisterets nettsider.

[Les om prosjektet her](#)

[Les pressemelding og rapporten her](#)

Krefregisteret i media

Krefregisteret inngikk i 2008 ny avtale med Opoint, som Helse Sør-Øst har inngått rammeavtale med. Dette innebærer at vi får tilgang til både presseoppslag på nett, og i landets papiraviser i pdf-format.

I 2009 ble Krefregisteret nevnt 920 ganger i de medier som er overvåket. Antallet oppslag varierer i stor grad gjennom året.

Medieinteressen knyttet til publisering av Cancer in Norway var relativt liten i 2009, sammenlignet med foregående år.

Informasjons- og dokumentasjons-seksjonen vurderer i hvert enkelt tilfelle om oppslaget gir et positivt, nøytralt eller negativt bilde av instituttet og dets virksomhet.

Pressen gir en overveiende positiv omtale av Krefregisteret. I 2009 gav hele 67 prosent av alle oppslag et positivt bilde av Krefregisteret, mens 23 prosent anses å være nøytrale, hvorav de fleste av disse refererer til Instituttet som kilde for kreftstatistikken.

Andelen oppslag som gir et negativt inntrykk var i 2008 6 % og i 2009 10 %. Dette har å gjøre med omtale av screeningprogrammenes samtykke-problematikk.

Høsten 2007 ble det etablert en loggordning for all mediekontakt for Krefregisteret.

Det ble loggført 94 mediehenvelser i 2009, mot 77 i 2008.

HMS

Krefregisteret arbeider løpende både med fysisk og psykisk arbeidsmiljø for våre medarbeidere, både gjennom arbeidsmiljøundersøkelser, fysisk tilrettelegging, evalueringer av endringer i organisering og arbeidsoppgaver og individuelle oppfølginger.

Oppfølging av sykmeldte eller dem som står i fare for å bli sykmeldt, prioriteres. Vi vurderer på individuell basis, og tilrettelegger både arbeidsoppgaver og fysisk arbeidsmiljø så langt det er mulig. Vi tilbyr også for alle medarbeidere en time trening inkludert i arbeidstiden per uke.

I 2009 var sykefraværet 4.1 prosent, mot 3.7 prosent i 2008. Av de 4,1 % utgjorde legemeldt fravær, 3.8 prosent.

Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for årsaks- og karsinogeneseforskning

Ansvarlig		Tittel
Andreassen Grotmol Småstuen Johannesen	Kristine Tom Milada Tom B.	Bilateral testiscancer
Grimsrud	Tom K.	Chemical exposures and cancer incidence in Norwegian offshore oil industry workers. PhD-student: Jo Steinson Stenehjem
Grimsrud	Tom K.	Kvinner og nesekreft Kristiansand
Grimsrud	Tom K.	Review av nikkelrelatert kreft blant elektrolysearbeidere
Grimsrud	Tom K.	Kreft i Hasvik kommune etter Murmansk-skipets havari
Grotmol Andreassen Tretli	Tom Kristine Steinar	Norsk-svensk genetisk assosiasjonsstudie relatert til risiko for testikkelcancer
Grotmol Tretli Bray Aalen	Tom Steinar Freddie Odd	Frailty-modellering av nasofaryngealcancer og Hodgkin lymfom
Grotmol Bray	Tom Freddie	Alder-periode-kohort-modellering av primær beinkreft-insidens (SEER data)
Hjartåker Meo Weiderpass	Anette Margrethe Elisabete	Alkoholkonsum og risiko for gynekologisk kreft
Hjartåker Weiderpass Tretli Hestvik	Anette Elisabete Steinar Unn	Migrantstudien
Hjartåker Tørris	Anette Christine	Kosthald blant brystkreftpasientar (EBBAII studien) (Doktorgradsarbeid)
Hjartåker	Anette	Inntak av mjølk og mjølkeprodukt og risiko for brystkreft
Kjærheim	Kristina	Polymorphisms in the androgen receptor gene and risk of upper aerodigestive tract cancer. Et delprosjekt under ARCAGE. Medarbeidere i Norge: Tom Grotmol, Krg, Elin L. Aschim, HiO, samt europeiske samarbeidspartnere
Robsahm	Trude E.	Kreft blant toppidrettsutøvere. Kohortstudie, norske eliteidrettsutøvere 1936-2006, kreftrisiko, -prognose, ulike utfallsvariable (spørreundersøkelse)
Robsahm	Trude E.	Solarier, hudkreft og vitamin D
Stenehjem	Jo S.	Chemical exposures and cancer incidence in Norwegian offshore oil industry
Syse	Astri	Livsforhold etter kreft. (PhD prosjekt) Finansierte av Helse og Rehabilitering
Syse	Astri	Inntektsendring etter kreft. Finansierte av "Menn og kreft", Kreftforeningen
Syse	Astri	Endringer i eldres kreftoverlevelse.
Veierød Robsahm Nilsen	Marit B. Trude Eid Lill-Tove	Solarier, hudkreft og vitamin D
Skog Grimsrud	Anna Tom K.	Sola-prosjektet, kreft i og rundt et oljeraffineri. Rapport trykt og offentliggjort juni 2009.
Tretli	Steinar	Vitamin D and cancer prognosis
Tretli	Steinar	Calcium and prostate cancer prognosis
Tretli Weedon-Fekjær	Steinar Harald	Estimating tumour growth rates and its implications, Post-doc project
Tretli Robsahm	Steinar Trude Eid	PTH som prognostisk faktor for prostatakreft
Tretli Robsahm Hestvik Johannesen	Steinar Trude Eid Unn Tom B.	Vitamin D som prognostisk faktor ved kreft i bryst, tykktarm, lunge, hud og lymfomer (JANUS)
Weiderpass Bray Aagnes Meo	Elisabete Freddie Bjarte Margrethe	Descriptive epidemiology of MDS (myelodysplastic syndrome) in Norway from 1953 to 2005 (Project closed in 2009. Article will be written in 2010)

Ansvarlig		Tittel
Weiderpass Meo Martinsen	Elisabete Margrethe Jan I.	Cancer risk among Norwegian UN veterans deployed between 1989 and 2001 (Will close with report in 2010)
Weiderpass Tretli Meo Hestvik Martinsen	Elisabete Steinar Margrethe Unn Jan I.	Late side effects of use of hormone treatment in adolescence to prevent excessive growth- "Tall girls" (Project is pending- seek for permissions from Ethical committee in 2010)

Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for screeningbasert forskning

Ansvarlig		Tittel
Hansen	Bo Terning	Smoking and genital warts
Hansen	Bo Terning	Early smoking initiation, sexual behavior and reproductive health
Hansen Nygård	Bo Terning Mari	Kvalitetssikring av Kreftregisterets registrering av preinvasive lesjoner i vulva og vagina
Haldorsen	Tor	Kosmisk ståling og kreftisiko blant flygere og kabinansatte. Nordisk studie av kabinansatte
Haldorsen	Tor	Brystkreftdødlighet etter innføring av offentlig brystkreftscreening ved mammografi
Hoff	Geir	NORCCAP-I, randomisert undersøkelse på sigmoidoskopiscreening for forebygging av tykktarmskreft.
Hoff	Geir	NordICC, multinasjonal randomisert undersøkelse på koloskopiscreening. Koordinering fra Kreftregisteret.
Hoff	Geir	Gastronet, nasjonal kvalitetsikringsplattform for forskning på gastrointestinal endoskopi (teknikk og teknologi og kvalitet på tjenestene).
Hofvind	Solveig	Aspects of participation in the Norwegian Breast Cancer Screening Program
Hofvind	Solveig	Risk and prognostic factors for screen detected and interval breast cancer (Spørreskjema)
Hofvind	Solveig	Review of interval and subsequent screen detected cancers
Hofvind Sorum Brenn	Solveig Ragnhild Marianne K.	Opprettelse av prosjektdatabase for brystkreft 1953-2007
Jernberg	Elise	Studier av norske kvinner diagnostisert med premaligne og maligne tilstander i livmorhalsen (Dr.gradsavhandling)
Johansen	Bente K.	Cervixcancer hos kvinner under 25 år
Johansen Steen Haldorsen Skare Bjørge	Bente K. Rita Tor Gry B. Tone	Evaluering av HPV-test i sekundærscreening
Mangerud Waage	Gunhild Randi	Tiltak for økt bevissthet om Mammografiprogrammet og Massundersøkelsen mot livmorhalskreft: Et oppmøteprosjekt for kvinner med ikke-vestlig bakgrunn
Kalager	Mette	Studies of socio-demographic factors influence on attendance, and survival studies of breast cancer in the Norwegian Breast Cancer Screening Program (PhD project)
Nygård	Mari	Gardasil Vaccine Impact in Population (VIP) study
Nygård	Mari	Gardasil Long Term Follow Up (LTFU) study
Nygård	Mari	Nye diagnostiske markører for å vurdere risiko for livmorhalskreft etter en premalign diagnose: en prospektiv studie på arkivmateriale (Slutfase, sammenskriving)
Nygård	Mari	HPV test i primærscreening arbeidsgruppe (deltagelse)
Nygård	Mari	Nasjonal plan for overvåking av HPV vaksinen arbeidsgruppe (deltagelse)
Nygård	Mari	KRGs representant i arbeidsgruppen "Translasjonsforskning" for å lage handlingsplan for implementering av regional forskningsstrategi for Helse-Sør Øst
Sorum	Ragnhild	An evaluation of the Norwegian Breast Cancer Screening Program on DCIS, overdiagnosis and implementation of new technology (PhD prosjekt)

Forskningsprosjekter tilknyttet Avdeling for klinisk- og registerbasert forskning

Ansvarlig		Tittel
Bray	Freddie	Time trends in endometrial cancer in Norway 1953-2007
Bray	Freddie	Time trends in oropharyngeal cancer incidence and survival in the Nordic countries
Bray	Freddie	Cancer survival in England, Norway and Sweden
Bray	Freddie	Epidemiology of pancreatic cancer in Norway: trends in incidence, basis of diagnosis and survival 1965-2007.
Bray	Freddie	Cancer incidence trends in Norway, U.S. and Canada
Bray	Freddie	Cancer incidence trends in Mumbai 1975-2004, India
Bray Småstuen Møller	Freddie Milada Bjørn	Systematic application of "proportion cured" models to common cancers in Norway
Bray Møller	Freddie Bjørn	Time trends in pharyngeal cancer incidence in Norway 1981-2005
Johannesen	Tom B.	The long-term outcome after resection of intraspinal ependymomas. Incidence and survival
Johannesen	Tom B.	Hjernesvulst hos barn og analyser av behandlingvolum
Johannesen	Tom B.	Prospektiv studie av KLL i Norge
Johannesen	Tom B.	Sarcomas, second cancers. Incidence and survival
Johannesen	Tom B.	Cutane lymfomer i Norge
Johannesen Langmark	Tom B. Frøydis	Second gastrointestinal cancer study
Kvåle Bray Møller	Rune Freddie Bjørn	PhD-project Changing patterns of prostate cancer in Norway. Incidence, mortality, diagnostic procedures and treatment
Kvåle Møller	Rune Bjørn	Regional trends in incidence, treatment with curative intent and mortality in Norway
Larsen Bray	Inger Kristin Freddie	Colorectal trends in Norway by subsite 1953-2007
Larsen Robsahm Hjartåker Langseth Aagnes Bray	Inger Kristin Trude Eid Anette Hilde Bjarte Freddie	Subsite specific risk factors for colorectal cancer –a review
Stensheim Møller Småstuen	Hanne Bjørn Milada	Longterm sequelae in cancer survivors: Parenthood after adulthood cancer
Strand	Trond-Eirik	Strålebehandling kurativt for lungekreft
Strand	Trond-Eirik	Evaluation of the new TNM system
Rostad	Hans	Evaluering av kirurgisk behandling for lungekreft
Rostad	Hans	Surgical resection of bronchioloalveolar lung carcinoma. A population-based study
Rostad	Hans	10 year survival after lung cancer surgery
Rostad	Hans	Kvalitetsregister for lungekreft

Eksternt initierte forskningsprosjekter

Ansvarlig	Tittel (internt ansvarlig i parentes)
L. Engel	Serum organochlorine concentrations, HBV/HCV infection and risk of liver cancer (T.K. Grimsrud)
W. Ye	Helicobacter pylori and pancreatic cancer (T.K. Grimsrud)
W. Ye	Body iron store, gastrical mucosal atrophy, HPV and esophagus cancer (T. K. Grimsrud)
J. Schwartzbaum	Prediagnostic allergy and immune-related biomarkers in glioma risk and survival (T.K. Grimsrud, T.B. Johannesen)
E. Weiderpass	Infectious diseases and cancer in Uganda (several projects) (E. Weidepass, M. Meo)
T. Iversen	Malignant melanoma in Norway. Epidemiological aspects (T. Eid Robsahm)
H. Meyer	Vitamin D and Prostate cancer. (T. Eid Robsahm)
H.O. Adami E. Lund	Women's Lifestyle and Health : Use of alcohol and risk of breast cancer in Norway (E. Weiderpass, A. Hjartåker)
T. Bjørge	Langtidskonsekvenser av kreft blant barn og ungdom (A. Syse)
Ås universitet	Barn som pårørende. (A. Syse)
IARC, EU	Women in Europe Against Lung Cancer and Smoking (E. Weiderpass, M. Meo, B. Aagnes, F. Bray)
E. Lund	Kvinner og kreft/The Norwegian Women and Cancer study (A. Hjartåker)
G. Skeie	The impact of a cancer diagnosis on dietary changes – a prospective study of 102 000 Norwegian women (A. Hjartåker)
C. Parr	Kostråd for den norske befolkningen og grunnlaget for en kreftforebyggende effekt. (A. Hjartåker)
EPIC	European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) (A. Hjartåker)
T. Schütz	Cefalo – An international case-control study on brain tumors in children and adolescents (T. Tynes)
I. Thune	Energy Balance and Breast Cancer Aspects (The EBBA I and II studies) (A. Hjartåker)
M. Hashibe	European case-control study on Alcohol Related Cancers And Genetic Susceptibility in Europe (ARCAGE). (K. Kjærheim)
P. Boffetta	European case-control study on lung cancer among bitumen exposed asphalt workers. (K. Kjærheim)
M. Drevvatne Bugge	Cohort study on silicon carbide production and lung cancer risk and mortality (K. Kjærheim)
T. Tynes	Night work and risk of breast and prostate cancer, sub study in NOCCA database. (K. Kjærheim)
J.A. Sigstad Lie	Case-control study on night work, genetic polymorphisms in clock genes and breast cancer risk among nurses (K. Kjærheim)
P. Helsing	Case-control study of genetic polymorphism in the melanocortin 1 receptor and risk of squamous epithelial skin cancer (K. Kjærheim)
T. Tynes	Yrke og kreft I Norge (Kristina Kjærheim, T.K. Grimsrud, Tone Eggen)
T. Bergan	Cancer risk and nuclear downfall after atomic bomb explosions (O. Aalen, K. Kjærheim)
J.I. Pedersen	Generell ernæringslære (lærebok) (A. Hjartåker)
E. Pukkala	NOCCA: Nordic Occupational Cancer Study- phase II and phase III (several projects)(K. Kjærheim, J.I. Martinsen, E. Weiderpass)

Ansvarlig	Tittel (internt ansvarlig i parentes)
L. Hilakivi-Clarke	Pregnancy estrogens, diet and physical activity during pregnancy and markers of breast cancer risk (E. Weiderpass)
P. Brennan	Second cancers – International Multicentre Study (E. Weiderpass)
J. Lundin	Tumor characteristics, hormone related factors and ovarian cancer prognosis using registry data from Norway, Sweden, Finland and USA (E.Weiderpass)
P. Sparèn	Forebyggelse av livmorhalskreft hos kvinner med innvandrerbakgrunn I Sverige(E. Weiderpass)
A. Tjønneland A.Olsen	Plasma levels of enterolactone- influence on incidence of breast, endometrial and prostate cancer (E. Weiderpass)
L. Mellekjær	Risk of second non-breast cancer after female breast cancer – a joint study from Denmark, Finland and Norway (E. Weiderpass, F. Bray)
K. Heminki	A pilot project on familial cancer in the Nordic countries (S. Tretli)
H.O. Adami	Renal bilateral cancer (S. Tretli)
R. Troisi	Osteosarcoma and in utero conditions (T. Grotmol, S. Tretli)
MECAN	Metabolsk sykdom og forskjellige typer cancer (S. Tretli, A. Hjatåker)

Avdeling for årsaks- og karsinogeneseforskning - Janus Serumbank

A. Blair	Organochlorine and risk of cancer in nine different organs. (H. Langseth)
B. Malmer	Cohort based studies in molecular epidemiology of brain tumours. (H. Langseth)
M. Ward	Concept for a nested case-control study of thyroid cancer in the Janus Serum Bank cohort (H. Langseth)
J. Dillner F. Sitas	InterSCOPE – International collaboration on HPV and oesophageal cancer(H. Langseth)
K. Anderson J. Dillner	VIRASKIN – Are antibodies against viruses in the papova family associated to development of skin cancer? (H. Langseth)

Ansvarlig	Tittel (internt ansvarlig i parentes)
D.M. Parkin	Global Burden of Disease: global cancer estimation (F. Bray)
M. Arbyn	Projection of cervical cancer mortality in Europe (F. Bray, Elisabete Weiderpass)
B. Vonen	Locally recurrent rectal cancer (L.M. Dørum)
H. Kørner	Colon Cancer in Norway: Current standards, challenges and future improvements in a national perspective (L.M. Dørum)
A. Wibe	Metastatic rectal cancer (L.M. Dørum)
T.E. Strand	Stipendiat i kvalitetsregister for lungekreft (F. Bray)
S. Brelin	Palliative radiotherapy in the last year of life (T.B.Johannesen)
B. Vonen	Plan of action for colorectal cancer (L.M. Dørum, F. Bray, B. Møller)
H. Møller	London vs. England predictions (F. Bray)
F. Bray	Time trends in lung cancer mortality in 32 countries in Europe (E. Weiderpass)
F. Bray	Predictions of lung cancer mortality in 32 countries in Europe to 2025 (E. Weiderpass)
F. Bray	Time trends in lung cancer incidence by histology worldwide (E. Weiderpass)
F. Bray	Time trends in pancreatic cancer mortality in Europe (E. Weiderpass)
H.H. Storm	NORDCAN software tool: description (F. Bray)
H.H. Storm	Cancer survival in the Nordic countries (F. Bray)
H. Brenner	Application of period survival in 10 European countries (F. Bray)
J. Dillner	Ensuring quality in cancer registries and biobanks (H. Langseth, F. Bray)
F. Bray	A systematic assessment of changes in risk during wartime in Norway: an age-period-cohort analysis of the trends in incidence of 23 cancers
F. Bray	Breast cancer incidence trends and predictions in Chennai 1975-2005, India
C. Sagerup	Changes in the Lung cancer epidemic in Norway (T.B. Johannesen)
R. Helseth	Repeated surgery for glioblastoma multiforme: selection criteria for, and rate of, repeated surgery. (T.B. Johannesen)
A. Svaboe	A prospective national study of pre-treatment information, side effects and quality of life in patients undergoing curative treatment for prostate cancer (NUCG VII /PROLIV)(J.F. Nygård)
O. Zaikova	A population –based study of spinal metastatic disease in South-East Norway (T.B. Johannesen)
E.M. Grindedal	Germ-line mutations in mismatch repair genes associated with prostate cancer (R. Kvåle)
A. Westgaard	Standardisation of histopathologic reporting of pancreatic cancer (S. Larønningen, C. Mellem, B. Møller)
T.-H. Edna	Duration of symptoms, stage and relative survival in colon and rectal cancer (B. Møller)
A.A.Dahl	Cancer survivorship (F. Langmark, B. Møller)
A.Naalsund	Carcinoid lung tumors – incidence, treatment and outcome. A population-based study (T.E. Strand, H. Rostad)
T.E.Strand	Har introduksjonen av retningslinjer og protokoller i behandling av fremskreden lungekreft påvirket korttidsoverlevelsen?

Ansvarlig	Tittel (internt ansvarlig i parentes)
R. Troisi	Prenatal factors and cancer risk: A study involving data from the Norwegian Medical Birth Registry, Cancer Registry and Breast Cancer Screening Database (H. Stensheim, M. Kalager)
R. Troisi	Preeclamsi and breast cancer incidence (H. Stensheim, M. Kalager)
K.H. Juvkam	Kan en direkte henvendelse fra fastlegen bedre oppmøte til cervixcytologisk prøve i en risikopopulasjon for livmorhalskreft? (T. Haldorsen/R. Steen)
T. Sauer	Sarkomer i mamma (G. Baadstrand Skare)
J. Dillner	Cervixcancer II studien(G. Baadstrand Skare)
T. Sauer A. Bofin	Cytologiske karakteristika i finnålsaspirater (FNAC) fra Sarkomer i mamma. I 2008: Alle godkjenninger innhentet og funnet de aktuelle tilfellene (G. Baadstrand Skare, R. Steen)
A.L. Abrahamsen	Vestfold II follow -up: interval and subsequent cancers in analog versus digital mammography (S. Hofvind)
I.T. Gram	Bruk av screeningdeltakere i forskningsprosjekter (S. Hofvind)
B. Geller	Sensitivity and specificity of the radiologic performance (S. Hofvind)
S. Graff-Iversen G. Ursin	Trends in incidence of receptor positive and negative tumors and sale statistics of hormonal therapy (S. Hofvind)
I.M.Juel P. Skaane	Analogue versus digital mammography; Early outcome, histological findings and radiological features (S. Hofvind)
P. Skaane	Use of CAD in screening mammography (S. Hofvind)
S. Roth Hoff	Offentleg mammografiscreening i Møre og Romsdal: Oppmøte- mønster og forekomst av brystkreft i og utanfor programmet (S. Hofvind)
K. Kurz, B. Iversen	Histopatological findings and radiological features of Ductal Carcinoma In Situ (S. Hofvind)
D. Miglioretti D. Buist	Assessing and improving mammography in Norway and the US (AIM) (S. Hofvind)
ICSN B. Yankaskas	Interval cancers in North Carolina and Norway (S. Hofvind)
ICSN B. Geller	Radiological performance and possible feedback systems (S. Hofvind)
ECN S. Tørnberg	Pooled analysis of interval cancers in Europe(S. Hofvind)
G. Ursin	Retrospektiv registrering av tumormarkører for brystkreft (S. Hofvind)
G. Ursin	Hormoner, mammografiske tetthet, kosthold og brystkreft (S. Hofvind)
G. Ursin	Legemidler og kreft hos kvinner (S. Hofvind)

Bøker - Bokkapitler 2009

- (1) **Møller B, Langmark F.** Kreftoverlevende i tall. In: Fossa SD, Loge JH, Dahl AA, editors. Kreftoverlevende - Ny kunnskap og nye muligheter i et langtidsperspektiv. Oslo: Gyldendals Akademisk, 2009: 30-40.
- (2) Pedersen JI, **Hjartaker A**, Anderssen S.A. Grunnleggende ernæringslære. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009.
- (3) **Tretli S.** Forekomst av kreft. In: Kåresen R, Wist E, editors. Kreftsykdommer: en basisbok for helsepersonell. Oslo: Gyldendal akademisk, 2009: 27-35.
- (4) **Tretli S.** Risikofaktorer og forebygging. In: Kåresen R, Wist E, editors. Kreftsykdommer: en basisbok for helsepersonell. Oslo: Gyldendal akademisk, 2009: 36-42.

Vitenskapelige publikasjoner utgitt i samarbeid med Kreftregisteret

- (1) Berrino F, Verdecchia A, Lutz JM, Lombardo C, Micheli A, Capocaccia R. Comparative cancer survival information in Europe. Eur J Cancer 2009; 45(6):901-908. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (2) Brenner H, Francisci S, De Angelis R, Marcos-Gragera R, Verdecchia A, Gatta G, Allemani C, Ciccolallo L, Coleman M, Sant M. Long-term survival expectations of cancer patients in Europe in 2000-2002. Eur J Cancer 2009; 45(6):1028-1041. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (3) Chansky K, Sculier JP, Crowley JJ, Giroux D, Van Meerbeeck J, Goldstraw P. The International Association for the Study of Lung Cancer Staging Project: prognostic factors and pathologic TNM stage in surgically managed non-small cell lung cancer. J Thorac Oncol 2009; 4(7):792-801. **T.E. Strand**
- (4) De Angelis R, Francisci S, Baili P, Marchesi F, Roazzi P, Belot A, Crocetti E, Pury P, Knijn A, Coleman M, Capocaccia R. The EURO CARE-4 database on cancer survival in Europe: data standardisation, quality control and methods of statistical analysis. Eur J Cancer 2009; 45(6):909-930. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (5) Gatta G, Zigon G, Capocaccia R, Coebergh JW,

Desandes E, Kaatsch P, Pastore G, Peris-Bonet R, Stiller CA. Survival of European children and young adults with cancer diagnosed 1995-2002. Eur J Cancer 2009; 45(6):992-1005. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**

- (6) Micheli A, Ciampichini R, Oberaigner W, Ciccolallo L, de Vries E, Izarzugaza I, Zambon P, Gatta G, De Angelis R. The advantage of women in cancer survival: an analysis of EURO CARE-4 data. Eur J Cancer 2009; 45(6):1017-1027. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (7) Quaglia A, Tavilla A, Shack L, Brenner H, Janssen-Heijnen M, Allemani C, Colonna M, Grande E, Grosclaude P, Vercelli M. The cancer survival gap between elderly and middle-aged patients in Europe is widening. Eur J Cancer 2009; 45(6):1006-1016. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (8) Rosso S, De Angelis R, Ciccolallo L, Carrani E, Soerjomataram I, Grande E, Zigon G, Brenner H. Multiple tumours in survival estimates. Eur J Cancer 2009; 45(6):1080-1094. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (9) Sant M, Allemani C, Santaquilani M, Knijn A, Marchesi F, Capocaccia R. EURO CARE-4. Survival of cancer patients diagnosed in 1995-1999. Results and commentary. Eur J Cancer 2009; 45(6):931-991. **F. Langmark, F. Bray, T.B. Johannesen**
- (10) Secretan B, Straif K, Baan R, Grosse Y, El Ghissassi F, Bouvard V, Benbrahim-Tallaa L, Guha N, Freeman C, Galichet L, Coglianò V. A review of human carcinogens--Part E: tobacco, areca nut, alcohol, coal smoke, and salted fish. Lancet Oncol 2009; 10(11):1033-1034. **E. Weiderpass**
- (11) Vallieres E, Shepherd FA, Crowley J, Van Houtte P, Postmus PE, Carney D, Chansky K, Shaikh Z, Goldstraw P. The IASLC Lung Cancer Staging Project: proposals regarding the relevance of TNM in the pathologic staging of small cell lung cancer in the forthcoming (seventh) edition of the TNM classification for lung cancer. J Thorac Oncol 2009; 4(9):1049-1059. **T.E. Strand**

Vitenskapelige publikasjoner 2009

- (1) **Aas GB, Aagnes B, Strand LA, Grimsrud TK.** Suggested excess of occupational cancers in Norwegian offshore workers: preliminary results from the Cancer Registry Offshore Cohort. *Scand J Work Environ Health* 2009; 35(5):397-399.
- (2) Arbyn M, Raifu AO, **Weiderpass E, Bray F, Anttila A.** Trends of cervical cancer mortality in the member states of the European Union. *Eur J Cancer* 2009; 45(15):2640-2648.
- (3) Bilet EF, **Langseth H, Thoresen SO, Bray F.** Completeness of invasive cervical cancer at the Cancer Registry of Norway. *Acta Oncol* 2009; 48(7):1070-1073.
- (4) Bjorge T, Cnattingius S, Engeland A, **Tretli S, Lie RT, Lukanova A.** Fetal Down syndrome and the risk of maternal breast cancer. *Epidemiology* 2009; 20(4):584-589.
- (5) Braaten T, **Weiderpass E, Lund E.** Socioeconomic differences in cancer survival: the Norwegian Women and Cancer Study. *BMC Public Health* 2009; 9:178.
- (6) Brackmann S, Andersen SN, Aamodt G, **Langmark F, Clausen OP, Aadland E, Fausa O, Rydning A, Vatn MH.** Relationship between clinical parameters and the colitis-colorectal cancer interval in a cohort of patients with colorectal cancer in inflammatory bowel disease. *Scand J Gastroenterol* 2009; 44(1):46-55.
- (7) Brackmann S, Andersen SN, Aamodt G, Roald B, **Langmark F, Clausen OP, Aadland E, Fausa O, Rydning A, Vatn MH.** Two distinct groups of colorectal cancer in inflammatory bowel disease. *Inflamm Bowel Dis* 2009; 15(1):9-16.
- (8) **Bray F, Parkin DM.** Evaluation of data quality in the cancer registry: principles and methods. Part I: comparability, validity and timeliness. *Eur J Cancer* 2009; 45(5):747-755.
- (9) **Bretthauer M.** The capsule and colorectal-cancer screening--the crux of the matter. *N Engl J Med* 2009; 361(3):300-301.
- (10) **Bretthauer M.** The First Transatlantic Symposium on colorectal cancer screening. *Endoscopy* 2009; 41(9):816-817.
- (11) Canova C, Hashibe M, Simonato L, Nelis M, Metspalu A, Lagiou P, Trichopoulos D, Ahrens W, Pigeot I, Merletti F, Richiardi L, Talamini R, Barzan L, Macfarlane GJ, Macfarlane TV, Holcatova I, Bencko V, Benhamou S, Bouchardy C, **Kjaerheim K, Lowry R, Agudo A, Castellsague X, Conway DI, McKinney PA, Znaor A, McCartan BE, Healy CM, Marron M, Brennan P.** Genetic associations of 115 polymorphisms with cancers of the upper aerodigestive tract across 10 European countries: the ARCAGE project. *Cancer Res* 2009; 69(7):2956-2965.
- (12) Chaturvedi AK, Kleinerman RA, Hildesheim A, Gilbert ES, Storm H, Lynch CF, Hall P, **Langmark F, Pukkala E, Kaijser M, Andersson M, Fossa SD, Joensuu H, Travis LB, Engels EA.** Second cancers after squamous cell carcinoma and adenocarcinoma of the cervix. *J Clin Oncol* 2009; 27(6):967-973.
- (13) Deltour I, Johansen C, Auvinen A, Feychting M, **Klaeboe L, Schuz J.** Time trends in brain tumor incidence rates in Denmark, Finland, Norway, and Sweden, 1974-2003. *J Natl Cancer Inst* 2009; 101(24):1721-1724.
- (14) Døssland MEV, Jensen I.A., **Hofvind S.** Omtak av røntgen thorax-undersøkelser ved Oslo Universitetssykehus, Ullevål. *Hold pusten* 2009;(7).
- (15) Eliassen M, Kjaer SK, Munk C, **Nygaard M, Sparen P, Tryggvadottir L, Liaw KL, Gronbaek M.** The relationship between age at drinking onset and subsequent binge drinking among women. *Eur J Public Health* 2009; 19(4):378-382.
- (16) Ferrari P, Roddam A, Fahey MT, Jenab M, Bamia C, Ocke M, Amiano P, **Hjartaker A, Biessy C, Rinaldi S, Huybrechts I, Tjonneland A, Dethlefsen C, Niravong M, Clavel-Chapelon F, Linseisen J, Boeing H, Oikonomou E, Orfanos P, Palli D, Santucci dM, Bueno-de-Mesquita HB, Peeters PH, Parr CL, Braaten T, Dorronsoro M, Berenguer T, Gullberg B, Johansson I, Welch AA, Riboli E, Bingham S, Slimani N.** A bivariate measurement error model for nitrogen and potassium intakes to evaluate the performance of regression calibration in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition study. *Eur J Clin Nutr* 2009; 63 Suppl 4:S179-S187.
- (17) Finstad SE, Emaus A, **Tretli S, Jasienska G, Ellison PT, Furberg AS, Wist EA, Thune I.** Adult height, insulin, and 17beta-estradiol in young

- women. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 2009; 18(5):1477-1483.
- (18) Folkesson J, Engholm G, Ehrnrooth E, Kejs AM, Pahlman L, Harling H, **Wibe A, Gaard M**, Thornorvaldur J, Tryggvadottir L, Brewster DH, Hakulinen T, Storm HH. Rectal cancer survival in the Nordic countries and Scotland. *Int J Cancer* 2009.
- (19) Fournier A, **Weiderpass E**. Characteristics and recent evolution of menopausal hormone therapy use in a cohort of Swedish women. *Climacteric* 2009; 12(5):410-418.
- (20) Francisci S, Capocaccia R, Grande E, Santaquilani M, Simonetti A, Allemani C, Gatta G, Sant M, Zigon G, **Bray F**, Janssen-Heijnen M. The cure of cancer: a European perspective. *Eur J Cancer* 2009; 45(6):1067-1079.
- (21) **Gislefoss RE, Grimsrud TK**, Morkrid L. Stability of selected serum proteins after long-term storage in the Janus Serum Bank. *Clin Chem Lab Med* 2009; 47(5):596-603.
- (22) Glattre E, **Nygard JF**, Skjerve E. Fractal epidemiology. *Epidemiology* 2009; 20(3):468.
- (23) Glavin K, Smith L, **Sorum R**. Prevalence of postpartum depression in two municipalities in Norway. *Scand J Caring Sci* 2009.
- (24) Gondos A, Holleczeck B, Janssen-Heijnen M, Brewster DH, **Bray F**, Rosso S, Hakulinen T, Brenner H. Model-based projections for deriving up-to-date cancer survival estimates: an international evaluation. *Int J Cancer* 2009; 125(11):2666-2672.
- (25) Gondos A, **Bray F**, Hakulinen T, Brenner H. Trends in cancer survival in 11 European populations from 1990 to 2009: a model-based analysis. *Ann Oncol* 2009; 20(3):564-73.
- (26) Gram IT, Braaten T, Lund E, Le Marchand L, **Weiderpass E**. Cigarette smoking and risk of colorectal cancer among Norwegian women. *Cancer Causes Control* 2009; 20(6):895-903.
- (27) Grindedal EM, Moller P, Eeles R, Stormorken AT, Bowitz-Lothe IM, Landro SM, Clark N, **Kvale R**, Shanley S, Maehle L. Germ-line mutations in mismatch repair genes associated with prostate cancer. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 2009; 18(9):2460-2467.
- (28) Hagen AI, **Tretli S**, Maehle L, Apold J, Veda N, Moller P. Survival in Norwegian BRCA1 mutation carriers with breast cancer. *Hered Cancer Clin Pract* 2009; 7(1):7.
- (29) Haugen M, **Bray F**, Grotmol T, **Tretli S**, Aalen OO, Moger TA. Frailty modeling of bimodal age-incidence curves of nasopharyngeal carcinoma in low-risk populations. *Biostatistics* 2009; 10(3):501-514.
- (30) Hemminki K, **Tretli S**, Sundquist J, **Johannesen TB**, Granstrom C. Familial risks in nervous-system tumours: a histology-specific analysis from Sweden and Norway. *Lancet Oncol* 2009; 10(5):481-488.
- (31) **Hernes E**, Kyrdaalen A, **Kvale R**, Hem E, Klepp O, Axcrone K, **Fossa SD**. Initial management of prostate cancer: first year experience with the Norwegian National Prostate Cancer Registry. *BJU Int* 2009.
- (32) **Hoff G**, Ottestad PM, Skaflotten SR, **Bretthauer M**, Moritz V. Quality assurance as an integrated part of the electronic medical record - a prototype applied for colonoscopy. *Scand J Gastroenterol* 2009; 44(10):1259-1265.
- (33) **Hoff G**, **Grotmol T**, Skovlund E, **Bretthauer M**. Risk of colorectal cancer seven years after flexible sigmoidoscopy screening: randomised controlled trial. *BMJ* 2009; 338:b1846.
- (34) **Hofvind S**, Yankaskas BC, Bulliard JL, Klabunde CN, Fracheboud J. Comparing interval breast cancer rates in Norway and North Carolina: results and challenges. *J Med Screen* 2009; 16(3):131-139.
- (35) **Hofvind S**, Vee B, **Sorum R**, Hauge M, **Ertzaas AKO**. Quality assurance of mammograms in the Norwegian Breast Cancer Screening Program. *European Journal of Radiography* 2009; 1(1):22-29.
- (36) **Hofvind S**, Geller BM, Rosenberg RD, Skaane P. Screening-detected Breast Cancers: Discordant Independent Double Reading in a Population-based Screening Program. *Radiology* 2009; 253(3):652-660.
- (37) Jetne V, Kvaloy S, Smeland S, **Johannesen TB**, Tveit KM. [Use of radiotherapy in South-Eastern Norway Regional Health Authority]. *Tidsskr Nor Laegeforen* 2009; 129(24):2602-2605.

- (38) Jullumstro E, Lydersen S, **Moller B**, Dahl O, Edna TH. Duration of symptoms, stage at diagnosis and relative survival in colon and rectal cancer. *Eur J Cancer* 2009; 45(13):2383-2390.
- (39) **Kalager M**, Karesen R, Wist E. [Survival after breast cancer--differences between Norwegian counties]. *Tidsskr Nor Laegeforen* 2009; 129(24):2595-2600.
- (40) **Kalager M, Haldorsen T, Bretthauer M, Hoff G**, Thoresen SO, Adami HO. Improved breast cancer survival following introduction of an organized mammography screening program among both screened and unscreened women: a population-based cohort study. *Breast Cancer Res* 2009; 11(4):R44.
- (41) **Kalager M, Bretthauer M**. Spontaneous regression of invasive breast cancer: does this study answer the question? *Arch Intern Med* 2009; 169(10):997.
- (42) Klungsoyr O, Sexton J, Sandanger I, **Nygaard JF**. Sensitivity analysis for unmeasured confounding in a marginal structural Cox proportional hazards model. *Lifetime Data Anal* 2009; 15(2):278-294.
- (43) Klungsoyr O, **Nygaard M, Skare G, Eriksen T, Nygaard JF**. Validity of self-reported Pap smear history in Norwegian women. *J Med Screen* 2009; 16(2):91-97.
- (44) Kroger J, Ferrari P, Jenab M, Bamia C, Touvier M, Bueno-de-Mesquita HB, Fahey MT, Benetou V, Schulz M, Wirfalt E, Boeing H, Hoffmann K, Schulze MB, Orfanos P, Oikonomou E, Huybrechts I, Rohrmann S, Pischon T, Manjer J, Agren A, Navarro C, Jakszyn P, Boutron-Ruault MC, Niravong M, Khaw KT, Crowe F, Ocke MC, van der Schouw YT, Mattiello A, Bellegotti M, Engeset D, **Hjartaker A**, Egeberg R, Overvad K, Riboli E, Bingham S, Slimani N. Specific food group combinations explaining the variation in intakes of nutrients and other important food components in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition: an application of the reduced rank regression method. *Eur J Clin Nutr* 2009; 63 Suppl 4:S263-S274.
- (45) Kuper H, Yang L, Sandin S, Lof M, Adami HO, **Weiderpass E**. Prospective study of solar exposure, dietary vitamin D intake, and risk of breast cancer among middle-aged women. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 2009; 18(9):2558-2561.
- (46) **Kvale R, Moller B**, Wahlqvist R, Fossa SD, Berner A, Busch C, Kyrdaen AE, Svindland A, Viset T, Halvorsen OJ. Concordance between Gleason scores of needle biopsies and radical prostatectomy specimens: a population-based study. *BJU Int* 2009.
- (47) Kvarme LG, Haraldstad K, Helseth S, **Sorum R**, Natvig GK. Associations between general self-efficacy and health-related quality of life among 12-13-year-old school children: a cross-sectional survey. *Health Qual Life Outcomes* 2009; 7:85.
- (48) Laggiou P, Georgila C, Minaki P, Ahrens W, Pohlabein H, Benhamou S, Bouchardy C, Slamova A, Schejbalova M, Merletti F, Richiardi L, **Kjaerheim K**, Agudo A, Castellsague X, Macfarlane TV, Macfarlane GJ, Talamini R, Barzan L, Canova C, Simonato L, Lowry R, Conway DI, McKinney PA, Znaor A, McCartan BE, Healy C, Nelis M, Metspalu A, Marron M, Hashibe M, Brennan PJ. Alcohol-related cancers and genetic susceptibility in Europe: the ARCAGE project: study samples and data collection. *Eur J Cancer Prev* 2009; 18(1):76-84.
- (49) Laggiou P, Talamini R, Samoli E, Laggiou A, Ahrens W, Pohlabein H, Benhamou S, Bouchardy C, Slamova A, Schejbalova M, Merletti F, Richiardi L, **Kjaerheim K**, Agudo A, Castellsague X, Macfarlane TV, Macfarlane GJ, Biggs AM, Barzan L, Canova C, Simonato L, Lowry RJ, Conway DI, McKinney PA, Znaor A, McCartan BE, Healy CM, Marron M, Hashibe M, Brennan P. Diet and upper-aerodigestive tract cancer in Europe: the ARCAGE study. *Int J Cancer* 2009; 124(11):2671-2676.
- (50) **Larsen IK, Smastuen M, Johannesen TB, Langmark F**, Parkin DM, **Bray F, Moller B**. Data quality at the Cancer Registry of Norway: an overview of comparability, completeness, validity and timeliness. *Eur J Cancer* 2009; 45(7):1218-1231.
- (51) Lee YC, Marron M, Benhamou S, Bouchardy C, Ahrens W, Pohlabein H, Laggiou P, Trichopoulos D, Agudo A, Castellsague X, Bencko V, Holcatova I, **Kjaerheim K**, Merletti F, Richiardi L, Macfarlane GJ, Macfarlane TV, Talamini R, Barzan L, Canova C, Simonato L, Conway DI, McKinney PA, Lowry RJ, Sneddon L, Znaor A, Healy CM, McCartan BE, Brennan P, Hashibe M. Active and involuntary tobacco smoking and upper aerodigestive tract cancer risks in a multicenter case-control study. *Cancer Epidemiol*

Biomarkers Prev 2009; 18(12):3353-3361.

- (52) Liestol K, **Tretli S**, Tverdal A, Maehlen J. Tuberculin status, socioeconomic differences and differences in all-cause mortality: experience from Norwegian cohorts born 1910-49. *Int J Epidemiol* 2009; 38(2):427-434.
- (53) Lof M, Hilakivi-Clarke L, Sandin SS, de Assis S, Yu W, **Weiderpass E**. Dietary fat intake and gestational weight gain in relation to estradiol and progesterone plasma levels during pregnancy: a longitudinal study in Swedish women. *BMC Womens Health* 2009; 9:10.
- (54) Lof M, **Weiderpass E**. Impact of diet on breast cancer risk. *Curr Opin Obstet Gynecol* 2009; 21(1):80-85.
- (55) Maehle BO, Collett K, **Tretli S**, Akslen LA, **Grotmol T**. Estrogen receptor beta--an independent prognostic marker in estrogen receptor alpha and progesterone receptor-positive breast cancer? *APMIS* 2009; 117(9):644-650.
- (56) Mutyaba T, Mirembe F, Sandin S, **Weiderpass E**. Male partner involvement in reducing loss to follow-up after cervical cancer screening in Uganda. *Int J Gynaecol Obstet* 2009; 107(2):103-106.
- (57) Ocke MC, Larranaga N, Grioni S, van den Berg SW, Ferrari P, Salvini S, Benetou V, Linseisen J, Wirfalt E, Rinaldi S, Jenab M, Halkjaer J, Jakobsen MU, Niravong M, Clavel-Chapelon F, Kaaks R, Bergmann M, Moutsiou E, Trichopoulou A, Lauria C, Sacerdote C, Bueno-de-Mesquita HB, Peeters PH, **Hjartaker A**, Parr CL, Tormo MJ, Sanchez MJ, Manjer J, Hellstrom V, Mulligan A, Spencer EA, Riboli E, Bingham S, Slimani N. Energy intake and sources of energy intake in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition. *Eur J Clin Nutr* 2009; 63 Suppl 4:S3-15.
- (58) Olsen JH, Moller T, Anderson H, **Langmark F**, Sankila R, Tryggvadottir L, Winther JF, Rechnitzer C, Jonmundsson G, Christensen J, Garwicz S. Lifelong Cancer Incidence in 47 697 Patients Treated for Childhood Cancer in the Nordic Countries. *J Natl Cancer Inst* 2009; 101(11):806-813.
- (59) Orem J, Maganda A, Mbidde EK, **Weiderpass E**. Clinical characteristics and outcome of children with Burkitt lymphoma in Uganda according to HIV infection. *Pediatr Blood Cancer* 2009; 52(4):455-458.
- (60) Parkin DM, **Bray F**. Evaluation of data quality in the cancer registry: principles and methods Part II. Completeness. *Eur J Cancer* 2009; 45(5):756-764.
- (61) Parr CL, **Hjartaker A**, Laake P, Lund E, Veierod MB. Recall bias in melanoma risk factors and measurement error effects: a nested case-control study within the Norwegian Women and Cancer Study. *Am J Epidemiol* 2009; 169(3):257-266.
- (62) Pukkala E, **Martinsen JI**, Lynge E, Gunnarsdottir HK, Sparen P, Tryggvadottir L, **Weiderpass E**, **Kjaerheim K**. Occupation and cancer - follow-up of 15 million people in five Nordic countries. *Acta Oncol* 2009; 48(5):646-790.
- (63) Purdue MP, Engel LS, **Langseth H**, Needham LL, Andersen A, Barr DB, Blair A, Rothman N, McGlynn KA. Prediagnostic serum concentrations of organochlorine compounds and risk of testicular germ cell tumors. *Environ Health Perspect* 2009; 117(10):1514-1519.
- (64) Reas DL, **Nygard JF**, Sorensen T. Do quitters have anything to lose? Changes in body mass index for daily, never, and former smokers over an 11-year period (1990-2001). *Scand J Public Health* 2009; 37(7):774-777.
- (65) Rogne SG, Konglund A, Meling TR, Scheie D, **Johannesen TB**, Ronning P, Helseth E. Intracranial tumor surgery in patients >70 years of age: is clinical practice worthwhile or futile? *Acta Neurol Scand* 2009; 120(5):288-294.
- (66) Rohrmann S, Linseisen J, Vrieling A, Boffetta P, Stolzenberg-Solomon RZ, Lowenfels AB, Jensen MK, Overvad K, Olsen A, Tjonneland A, Boutron-Ruault MC, Clavel-Chapelon F, Fagherazzi G, Misirli G, Lagiou P, Trichopoulou A, Kaaks R, Bergmann MM, Boeing H, Bingham S, Khaw KT, Allen N, Roddam A, Palli D, Pala V, Panico S, Tumino R, Vineis P, Peeters PH, **Hjartaker A**, Lund E, Redondo Cornejo ML, Agudo A, Arriola L, Sanchez MJ, Tormo MJ, Barricarte GA, Lindkvist B, Manjer J, Johansson I, Ye W, Slimani N, Duell EJ, Jenab M, Michaud DS, Mouw T, Riboli E, Bueno-de-Mesquita HB. Ethanol intake and the risk of pancreatic cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC). *Cancer Causes Control* 2009; 20(5):785-794.

- (67) Rossow I, Mehlum L, Gjertsen F, **Moller B**. Chain of care for patients with intentional self-harm: an effective strategy to reduce suicide rates? *Suicide Life Threat Behav* 2009; 39(6):614-622.
- (68) Samuelsen SO, Bakkeiteig LS, **Tretli S, Johannesen TB**, Magnus P. Birth weight and childhood cancer. *Epidemiology* 2009; 20(4):484-487.
- (69) Saunes M, Lund Nilsen TI, **Johannesen TB**. Incidence of primary cutaneous T-cell lymphoma in Norway. *Br J Dermatol* 2009; 160(2):376-379.
- (70) Skeie G, Braaten T, **Hjartaker A**, Brustad M, Lund E. Cod liver oil, other dietary supplements and survival among cancer patients with solid tumours. *Int J Cancer* 2009; 125(5):1155-1160.
- (71) Skeie G, Braaten T, **Hjartaker A**, Lentjes M, Amiano P, Jakszyn P, Pala V, Palanca A, Niekerk EM, Verhagen H, Avloniti K, Psaltopoulou T, Niravong M, Touvier M, Nimptsch K, Haubrock J, Walker L, Spencer EA, Roswall N, Olsen A, Wallstrom P, Nilsson S, Casagrande C, Deharveng G, Hellstrom V, Boutron-Ruault MC, Tjonneland A, Joensen AM, Clavel-Chapelon E, Trichopoulou A, Martinez C, Rodriguez L, Frasca G, Sacerdote C, Peeters PH, Linseisen J, Schienkiewitz A, Welch AA, Manjer J, Ferrari P, Riboli E, Bingham S, Engeset D, Lund E, Slimani N. Use of dietary supplements in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition calibration study. *Eur J Clin Nutr* 2009; 63 Suppl 4:S226-S238.
- (72) Slimani N, Deharveng G, Southgate DA, Biessy C, Chajes V, van Bakel MM, Boutron-Ruault MC, McTaggart A, Grioni S, Verkaik-Kloosterman J, Huybrechts I, Amiano P, Jenab M, Vignat J, Bouckaert K, Casagrande C, Ferrari P, Zourna P, Trichopoulou A, Wirfalt E, Johansson G, Rohrmann S, Illner AK, Barricarte A, Rodriguez L, Touvier M, Niravong M, Mulligan A, Crowe F, Ocke MC, van der Schouw YT, Bendinelli B, Lauria C, Brustad M, **Hjartaker A**, Tjonneland A, Jensen AM, Riboli E, Bingham S. Contribution of highly industrially processed foods to the nutrient intakes and patterns of middle-aged populations in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition study. *Eur J Clin Nutr* 2009; 63 Suppl 4:S206-S225.
- (73) **Stensheim H, Moller B, van Dijk T**, Fossa SD. Cause-Specific Survival for Women Diagnosed With Cancer During Pregnancy or Lactation: A Registry-Based Cohort Study. *J Clin Oncol* 2009; 27(1):45-51.
- (74) **Stensheim H**. Langtidseffekter av kreftbehandling. *Utposten* 2009; 38(3):14-18.
- (75) **Stensheim H**. Malignant melanoma and pregnancy. *Onkologie* 2009; 32(12):715-716.
- (76) Stocks T, Rapp K, Bjorge T, Manjer J, Ulmer H, Selmer R, Lukanova A, Johansen D, Concini H, **Tretli S**, Hallmans G, Jonsson H, Stattin P. Blood glucose and risk of incident and fatal cancer in the metabolic syndrome and cancer project (me-can): analysis of six prospective cohorts. *PLoS Med* 2009; 6(12):e1000201.
- (77) **Syse A**, Aas GB. Marriage after cancer in older adulthood. *J Cancer Surviv* 2009; 3(1):66-71.
- (78) **Syse A, Tretli S**, Kravdal O. The impact of cancer on spouses' labor earnings: a population-based study. *Cancer* 2009; 115(18 Suppl):4350-4361.
- (79) Tornberg S, Kemetli L, Ascunce N, **Hofvind S**, Anttila A, Seradour B, Paci E, Guldenfels C, Azavedo E, Frigerio A, Rodrigues V, Ponti A. A pooled analysis of interval cancer rates in six European countries. *Eur J Cancer Prev* 2009.
- (80) **Tretli S, Hernes E, Berg JP, Hestvik UE, Robsahm TE**. Association between serum 25(OH)D and death from prostate cancer. *Br J Cancer* 2009; 100(3):450-454.
- (81) Trope A, Sjoborg K, Eskild A, Cuschieri K, **Eriksen T**, Thoresen S, Steinbakk M, Laurak V, Jonassen CM, Westerhagen U, Jacobsen MB, Lie AK. Performance of human papillomavirus DNA and mRNA testing strategies for women with and without cervical neoplasia. *J Clin Microbiol* 2009; 47(8):2458-2464.
- (82) Verdecchia A, Guzzinati S, Francisci S, De Angelis R, **Bray F**, Allemani C, Tavilla A, Santaquilani M, Sant M. Survival trends in European cancer patients diagnosed from 1988 to 1999. *Eur J Cancer* 2009; 45(6):1042-1066.
- (83) **Weedon-Fekjaer H**. Fordeler og ulemper ved mammografiscreening: Hvorfor utføre mammografiscreening? Hva er kostnadene? *Utposten* 2009; 38(6):28-33.
- (84) **Weedon-Fekjaer H, Sorum R**, Brenn MK. Hormone therapy use may explain recent results regarding tumor regression. *Arch Intern Med* 2009; 169(10):996-997.
- (85) Westgaard A, **Laroningen S, Mellem C**, Eide

TJ, Clausen OP, **Moller B**, Gladhaug IP. Are survival predictions reliable? Hospital volume versus standardisation of histopathologic reporting for accuracy of survival estimates after pancreatoduodenectomy for adenocarcinoma. *Eur J Cancer* 2009; 45(16):2850-2859.

- (86) Wiklund F, **Tretli S**, Choueiri TK, Signoretti S, Fall K, Adami HO. Risk of bilateral renal cell cancer. *J Clin Oncol* 2009; 27(23):3737-3741.
- (87) Yang L, Kuper H, Sandin S, Margolis KL, Chen Z, Adami HO, **Weiderpass E**. Reproductive history, oral contraceptive use, and the risk of ischemic and hemorrhagic stroke in a cohort study of middle-aged Swedish women. *Stroke* 2009; 40(4):1050-1058.
- (88) Zaikova O, Giercksky KE, Fossa SD, Kvaloy S, **Johannesen TB**, Skjeldal S. A Population-based Study of Spinal Metastatic Disease in South-East Norway. *Clin Oncol (R Coll Radiol)* 2009; 21(10):753-759.

Foredrag 2009 og annen ekstern virksomhet

Navn	Tittel	Hvor	Når	
Bray, Freddie	ANCR Board	Socialstyrelsen, Stockholm	16.01.2009	
	England-Norway-Sweden survival meeting	Thames Cancer Registry, London	05-06.02.2009	
	NORDCAN group	Danish Cancer Society, Copenhagen	04-05.03.2009	
	Course 24153	University of Oslo, Oslo	11-12.03.2009	
	England-Norway-Sweden survival meeting	Thames Cancer Registry, London	02-03.04.2009	
	ENCR Steering Committee EUROCOURSE Steering Board EUROCOURSE Executive Board	IARC, Lyon	06-08.04.2009	
	Nordic migrant studies	Danish Cancer Society, Copenhagen	11.05.2009	
	EUNICE survival collaboration	DKFZ, Heidelberg	14-16.05.2009	
	WELAS collaboration	Helsinki	18-20.05.2009	
	CCPRB/EUROCOURSE kick-off	Oslo	28-29.05.2009	
	31 st IACR Meeting	New Orleans	03-05.06.2009	
	Nordic survival meeting	Danish Cancer Society, Copenhagen	08-09.06.2009	
	England-Norway-Sweden survival meeting	Thames Cancer Registry, London	11-12.06.2009	
	WELAS collaboration	KI, Stockholm	18-20.08.2009	
	ANCR Board	Stockholm	02.09.2009	
	ANCR meeting	Stockholm	02-04.09.2009	
	NORDCAN group Nordic survival meeting	Stockholm	04.09.2009	
	German Association of Cancer Registries	Munster	16.09.2009	
	German Epidemiological Society	Munster	17.09.2009	
	IACCR Meeting	Taipei	19-21.09.2009	
	Ahus Symposium 2009	Akershus Universitetssykehus	16.10.09	
	England-Norway-Sweden survival meeting	Thames Cancer Registry, London	29-30.10.2009	
	ENCR Steering Committee EUROCOURSE Executive Board	Torino	05-06.11.2009	
	International Cancer Control Conference	Kuwait City	09-11.11.2009	
	EUROCADET	Amsterdam	03-04.12.2009	
	Damtjernhaug, Berit	Informasjon fra programledelsen	Fellesmøte i Mammografiprogrammet, Lillestrøm	21-22.01.2009
		NBCSP	Internasjonalt mammografiscreeningmøte, Rio de Janeiro, Brasil	16.04.2009
Økonomiske aspekter ved NBCSP		Internasjonalt mammografiscreeningmøte, Rio de Janeiro, Brasil	17.04.2009	
NBCSP		Strategic Cancer Care Initiativ for Augusta Victoria Hospital Møte i Kirkens nødhjelps lokaler	29.09.2009	
NBCG Kurs O-23828 Mammografiscreening/ evaluering		Holmenkollen Park Hotell	20.10.2009	
Informasjon til medlemmer av Rådgivningsgruppen for Mammografiprogrammet		Kreftregisteret	22.06.2009 30.10.2009	
Ertzaas, Anne Kathrin	Epidemiologi	Høgskolen i Gjøvik	11.03.2009	
	Mammografiprogrammet	Høgskolen i Gjøvik	11.03.2009	
	Innhenting av samtykke i Mammografiprogrammet	St. Olavs hospital	25.09.2009	
Gislefoss, Randi	Analytical Recovery of Folate in archival serum samples	NOFE konferansen 2009 på hurtigruten Tromsø-Trondheim	04-07.11.2009	
Grimsrud, Tom	Human toxicology: Carcinogenicity, evidence and case study	Univeritetet i Oslo, Biologisk institutt	10.11.2009	
Haldorsen, Tor	Dødlighetsevaluering - intern	Lillestrøm	21-22.01.2009	
	Mammografiscreening og overlevelsesdata	Mamma, Trondheim	10-11.09.2009	
	Kommer vi til mål med dagens screeningprogram?	Nasjonalt vaksineforum, Oslo	19.09.2009	
	Kreft i Norge og Kreftregisteret	Islamic Cultural Centre, Oslo	11.10.2009	
Hansen, Bo Terning	Smokers have an increased risk of developing genital warts	25 th International Papillomavirus Conference, Malmö, Sverige	08-14.05.2009	
	Smokers have an increased risk of developing genital warts	17 th Norwegian Conference in Epidemiology, Hurtigruta, Norge	05-06.11.2009	

Navn	Tittel	Hvor	Når
Hjartåker, Anette	Statistikk-lab I og II	Høgskolen i Akershus. Bachelorstudiet i samfunnsnærings	19.01.2009 28.01.2009
	Misclassification and information bias	Universitetet i Tromsø. PhD og masterstudium i epidemiologiske metodar	04.03.2009
	Effect on risk estimates	Universitetet i Tromsø. PhD og masterstudium i epidemiologiske metodar	04.03.2009
	Validation/reliability	Universitetet i Tromsø. PhD og masterstudium i epidemiologiske metodar	04.03.2009
	Measurement errors – information bias/ misclassification	Universitetet i Tromsø. Masterstudium i epidemiologiske metodar	31.08.2009
	Effect on the estimates	Universitetet i Tromsø. Masterstudium i epidemiologiske metodar	31.08.2009
	Validity and reproducibility (kappa)	Universitetet i Tromsø. Masterstudium i epidemiologiske metodar	01.09.2009
	Indices of validity and reproducibility (sens, spes, ppv)	Universitetet i Tromsø. Masterstudium i epidemiologiske metodar	01.09.2009
	Missing and imputation	Universitetet i Tromsø. Masterstudium i epidemiologiske metodar	01.09.2009
Hoff, Geir	EU Guidelines for Quality Assurance in Colorectal Cancer Screening	Lyon, Frankrike	21.01.2009
	SADE – Scandinavian Association of Digestive Endoscopy. Foredrag om Gastronet	Gardermoen	23.01.2009
	Årsmøte I Norsk Gastroenterologisk Forening. Ansvarlig for Gastronet møte	Lillehammer	05-06.02.2009
	Handlingsplan for forskning i Helse Sør-Øst	Oslo	Våren 2009
	Planning of EU project on colorectal cancer screening	Farrara, Italia	03-04.04.2009
	OMED (World Organization on Digestive Endoscopy) Meeting	Chicago	30.05.2009
	IDCA (International Digestive Cancer Alliance) Meeting	Chicago	31.05.2009
	NordICC Scientific Committee Meeting	Chicago	31.05.2009
	Digestive Diseases Week. Plenary session lecture on the NORCCAP-I study	Chicago	01.06.2009
	Nordic Gastroenterology Conference. Invited speaker	Stavanger	11.06.2009
	Erasmus University Conference. Invited speaker	Rotterdam	26.06.2009
	EU Guidelines for Quality Assurance in Colorectal Cancer Screening	London	02-03.07.2009
	NordICC study	Warsaw, Poland	14.07.2009
	Agder & Telemark Gastroforum. Invitert foredrag	Langesund	17.09.2009
	Helseøkonomiseminar	Voksenåsen	03-04.11.2009
	Onkologisk forum. Invitert foredrag	Oslo	19.11.2009
EU Guidelines for Quality Assurance in Colorectal Cancer Screening	London	21.-22.11.2009	
Hofvind, Solveig S-H	a) Tidligindikatorer i programmet b) Risikofaktorer (resultater fra spørreskjema) c) Evaluering av det radiologiske arbeidet	Fellesmøte i Mammografiprogrammet, Lillestrøm	21.-22.01.2009
	a) Kvantitative forskningsmetoder b) Hvordan skrive en vitenskapelig artikkel	Norsk Radiografforbund, Helsfyr, Oslo	23.3.2009

Navn	Tittel	Hvor	Når
	For Styringsgruppen for ekstern evaluering av Mammografiprogrammet Om prosjektdatabasen	Norges Forskningsråd, Oslo	20.4.2009
	Nordisk kongress i radiografi og radiologi Pro and cons of mammography screening	København	12.6.2009
	Ekstern evaluering av Mammografiprogrammet Om Mammografiprogrammet og prosjektdatabasen	Universitetet i Tromsø, Tromsø	25.6.2009
	Besøk fra mammografiscreeningen i Berlin Om Mammografiprogrammet	Krefregisteret, Oslo	25.8.2008
	Ahus Symposium 2009 Incidence, survival and mortality from breast cancer	Akershus Universitetssykehus	15.10.2009
	Bioteknologinemda Om Mammografiprogrammet, prosjektdatabasen og negativt screenede	DNR, Oslo	11.11.2009
	Rikshospitalet, gynekologisk avd Om den planlagte studien "Legemidler og kreft"	Rikshospitalet, Oslo	16.11.2009
	Ahus, radiologisk avd, fagdag for radiografer og radiologer Kvalitetssikringsparametre i Mammografiprogrammet	Ahus, Lørenskog	20.11.2009
	Div forelesninger i vitenskaps-teori og forskningsmetode	Høgskolen i Oslo	1.1-31.12.2009
Johannesen, Tom Børge	Leukemiregisteret	Lillehammer	12.03.2009
	Avastin ved hjernesvulster	Onkologisk Forum	19.11.2009
Johansen, Bente K.	Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft, i går, i dag og i morgen	Årsmøtet i Norsk forening for Klinisk Cytologi 2009	07.02.2009
	Surveillance of the HPV vaccine and the cervical cancer screening programme	Conference (FHI/KRG) Gardermoen	24.02.2009
	Forebygging av livmorhalskreft i Norge. Fremtidsperspektivene	Bioingeniørdagene. Kristiansand	21.04.2009
	Cervical cancer - Screening and Prevention Strategies in Norway	Elblag, Polen	25.09.2009
	Tre års sekundærscreening med HPV-test – hva har vi oppnådd?	HPV-Forum, Oslo	24.10.2009
Kalager, Mette	Breast cancer mortality following introduction of a national mammography screening program in Norway	Harvard School of Public Health, Department of Biostatistics, Boston, USA	17.12.2009
	Overlevelse av brystkreft etter innføring av organisert mammografiscreening- også hos kvinner som ikke inviteres til mammografi	Onkologisk forum, Oslo	19.11.2009
	Breast cancer screening	Lecture Epi 294, Harvard School of Public Health, Boston, USA	15.04.2009
Langmark, Frøydis	The topic of the meeting: The strengths of the Oslo cancer milieu in translational and epidemiological research and in clinical trials	Oslo Cancer Cluster	22.01.2009
	Hva betyr kreftbølgen for Norge?	Oslo Cancer Cluster	09.02.2009
	Hva betyr kreftbølgen for Norge?	Kreftforeningen	25.02.2009
	Krefregisteret som del av det store kreftfeltet	Krefregisterets styre/lunsj-seminar, Tromsø	04.03.2009
	Kreft i Norge. Status i dag – forventet utvikling	Onkologi & palliasjon for allmennleger, Ullevål univ.sykehus	19.03.2009
	Informasjonsmøte om Krefregisteret og industrisamarbeid	Internt i Krefregisteret	24.03.2009
	Krefregisteret – fra epidemiologi til klinisk kvalitetsforbedring	Pancreas-seminaret, Ullevål univ.sykehus	27.03.2009

Navn	Tittel	Hvor	Når
	HPV-vaksinen. Krefregisterets rolle som kvalitetssikrer av data og overvåker av vaksinerte og uvaksinerte	Bioteknologinemndas åpne møte, Høyres Hus	01.04.2009
	Kreft – kommer vi noe videre?	ALL Grenland	21.04.2009
	Helhetlige perspektiver på behandling av kreft. Hvilke refleksjoner kan man gjøre seg med utgangspunkt i registrerte kreftdata?	Fagkonferanse i religionspsykologi, Hamar	08.05.2009
	Brystkreft i et langsiktig perspektiv	AstraZeneca, Grand hotel	09.05.2009
	Data quality in clinical registries – experience from the colon cancer registries	Workshop CCRPB-EUROCOURSE, Soria Moria	28.05.2009
	The Cancer Registry of Norway, Institute of population-based cancer research	The Abbot visit to Oslo Cancer Cluster	07.07.2009
	Concept of clinical registries and importance of quality	Kirkens Nødhjelp	26.08.2009
	Concept of clinical registries and importance of quality	Møte med Karen Fields, Radiumhospitalet	27.08.2009
	Fremtidens utfordringer for kreftsykepleieren	Videreutdanningen i kreftsykepleie Høgskolen i Hedmark	16.09.2009
	Krefregisteret	Krefregisterets styre/lunsjseminar, St. Olavs hospital, Trondheim	14.10.2009
	Hvordan få gode sykdomsregistre og god nytte av dem	Fredagsseminar i Helsedirektoratet	30.10.2009
Langseth, Hilde	Janus serumbank – et viktig bidrag til kreftforskning	Krefregisteret – undervisning kreftkurset	04.02.2009
	Organochlorine and cancer	NCI, USA	12-13.02.2009
	Interface of population-based Cancer registries and biobanks in etiological and clinical research – current and future perspectives Chairman og medarrangør	Soria Moria, Oslo	28.05.2009
	Quality aspects of linkages between cancer registry and biobank databases in cancer research	ANCR møte, Sverige	02.09.2009
	The Janus biobank – a lump of gold in cancer research	NOFE, Hurtigruta	05.11.2009
	Janus serumbank – en av verdens eldste og største forskningsbiobanker	Inst for kreftforskning og molekylærmedisin, MTF5 Trondheim	09.11.2009
Larsen, Inger Kristin	Trends in colorectal cancer incidence in Norway 1962-2006: An interpretation of the temporal patterns by anatomic subsite	Association of Nordic Cancer Registries Annual meeting – Stockholm	03.09.2009
		Norwegian Epidemiological Association Annual meeting Tromsø-Trondheim (Hurtigruta)	05.11.2009
Larønningen, Siri	Forskning uten grenser eller grensesprengende forskning	Norsk Radiografforbund, Kurs i vitenskapsteori og forskningsmetode innen radiografi og stråleterapi	23.03.2009
	Kreftbildet i Norge	Bioingeniørdagen, Universitetet i Agder, Kristiansand	21.04.2009
Mangerud, Gunhild	Nye rutiner for samtykke i Mammografiprogrammet	Fagdager Ahus BDS, Hamar BDS, Ullevål BDS, Førde sentralsjukehus BDS.	19.06.2009 03.08.2009 13.08.2009 20.11.2009
	Innhenting av samtykke i Mammografiprogrammet	Fagkonferanse for radiografer, Ullevål Universitetssykehus.	12.10.2009
Møller, Bjørn Aagnes, Bjarte	Introduction to NORDPRED/R	IACR 2009 Workshop Predictions of Cancer	02.06.2009
Møller, Bjørn	Cancer occurrence worldwide and in Norway	PhD-Forum, Centre for Cancer Biomedicine, Oslo	10.02.2009
	Brystkreft-screeningens påvirkning på brystkreft-ratene i befolkningen	Kvinnehelsesenteret, Rikshospitalet, Oslo	26.03.2009
	Data quality at the Cancer Registry of Norway	CCPRB workshop, Oslo	28.05.2009
	Introduction to APC modelling	Workshop, IACR Conference, New Orleans	02.06.2009

Navn	Tittel	Hvor	Når
	APC model-based predictions	Workshop, IACR Conference, New Orleans	02.06.2009
	The Cancer Registry of Norway	Strategic Cancer Care Initiative Meeting, Kirkens Nødhjelp, Oslo	29.09.2009
	Fremtidens kreftbilde i Norge	Sykehuset i Vestfold, Tønsberg	04.11.2009
Nygård, Mari	HPV vaksinstudier I Danmark, Island, Norge og Sverige: Lang-tids oppfølging. Konsekvenser av masse-vaksinering	FHI. Arbeidsmøte mellom SYSVAK, Reseptregister og HPV gruppen ang HPV vaksinerte.	Feb. 2009
	Gardasil® Impact in Population (VIP) study	FUTURE II slutt i Norge	26.03.2009
	Long-term follow-up (LTFU) study	FUTURE II slutt i Norge	26.03.2009
	Uuringute valiidus ja nihe (in estonian)(Validity and bias in epidemiological studies)	Epi teaching at the University of Tartu, Estonia	Mars 2009
	Mõjurile eksponeerituse ja selle tagajärgede hindamine. (in estonian) Exposure and outcome in epidemiology	Epi teaching at the University of Tartu, Estonia	Mars 2009
	Seminar for epidmiology students	Epi teaching at the University of Tartu, Estonia	Mars 2009
	The comparability and completeness of the registration of pre-invasive lesions of the vulva and vagina at the Cancer Registry of Norway	ANCR meeting, Sigtuna, Sweden	Sept. 2009
	HPV infeksjon og kreft. Langtidsoppfølgingsstudie av HPV vaksinerte I Norden	Vaksineforum, Oslo	Sept. 2009
	Langtidsoppfølgingsstudie av HPV vaksinerte i Norden HPV infeksjon og kreft	HPV seminar	Okt. 2009
	Evaluation of biomarkers for progression of the cervical dysplasia. Molecular epidemiological study combining information from the registries and biobanks	17 th Norwegian Conference in Epidemiology, Hurtigruta, Norge	Nov. 2009
	Smokers have an increased risk of developing genital warts	25 th International Papillomavirus Conference, Malmö, Sverige	08-14.05.2009
	Will diagnostic markers help to predict progression of cervical dysplasia?	25 th International Papillomavirus Conference, Malmö, Sverige	08-14.05.2009
Piiksi, Eva Lisa	Mammografiprogrammet	Bioingeniørdagen DNR	15.04.2009
	Mammografiprogrammet	Bioingeniørdagen Skien	29.04.2009
Robsahm, Trude Eid	The role of Cancer Registration	Nordic summerschool of cancer epidemiology, Kræftens Bekæmpelse, København	24.08.2009
	Cancer risk in Norwegian elite athletes	ANCR, Sigtuna, Sweden	02-04.09.2009
	UV and cancer	Cancensus meeting	10.12.2009
Rostad, Hans Naalsund, A. Strand, Trond-Eirik	Population-based 10 year survival in 1856 resected lung cancer patients. An update.	European multidisciplinary conference in thoracic oncology, Lugano	01.05.2009
Rostad, Hans Naalsund, A. Humerfelt, S. Strand, Trond-Eirik	Lung cancer. Clinical characteristics and 10 year survival in 1856 resected patients. A population based study.	European Respiratory Society, Wien	12.09.2009
Skaare, Gry B. Waage, Randi	The HPV-test Registry in The Norwegian Cervical Cancer Screening Program	Malmö HPV congress	10-14.05.2009
Skare, Gry B.	Forebygging av livmorhalskreft i Norge. Fremtidsperspektivene	Bioingeniørdagen i Oslo, Radiumhospitalet	15.04.2009
Småstuen, Milada	Proportion cured models applied to a large data set of 23 selected cancers	ISCB 2009, Prague -oral presentation	August 2009
		ANCR, Sigtuna, Sweden -oral presentation	Sept. 2009
		RoES, Linz, Østerrike -invited speaker	Sep.2009

Navn	Tittel	Hvor	Når
Steen, Rita	HPV og Cervixcancer – Screening og HPV-vaksineovervåking	Årskonferansen 2009. Folkehelseinstituttet, Oslo	03.12.2009
	Prevention of Cervical Cancer. Screening and Vaccination	Pasteur Institutttet. St. Petersburg, Russland	04-06.06.2009
	HPV og Cervixcancer – Epidemiologi og screening	Emnekurs DNLF: Klinisk molekylærpatologi, Haukeland Sykehus, Bergen	07-08.05.2009
	Surveillance of HPV Vaccine	Folkehelseinstituttet og Kreftregisteret: Conference on Surveillance of HPV Vaccine, Gardemoen	24.02.2009
	HPV, CIN, VIN, VaIN	Emnekurs DNLF: Gynekologisk onkologi, Radiumhospitalet, Oslo	Uke 12, 2009
	Hva skal man mene om HPV vaksinerings?	Fagmøte gyn/obst avd, Kvinnesenteret, Ullevål, Oslo Universitetssykehus	17.06.2006
Strand, Trond-Eirik	Clinical registry and its importance in evaluation of treatment – Experience from Norwegian lung cancer registry	CCPRB-EUROCOURSE Workshop, Oslo	28.05.2009
	En populasjonsbasert studie av Lungekreft - epidemiologi og evaluering av kirurgisk behandling	Statens Arbeidsmiljøinstitutt, Oslo	28.04.2009
Strand, Trond-Eirik Rostad, Hans Wentzel-Larsen, T. VonPlessen, C.	Kvalitetsvurdering av norske data mot ny TNM	Onkologisk forum, Oslo	19.11.2009
Syse, Astri	PhD	Oslo, REASSESS	Mai 2009
		New Orleans, IACR	Juni 2009
		Berlin, ECCO	Sept. 2009
		Oslo, Høgskolen i Oslo	Sept. 2009
Sørum, Ragnhild	Forekomst av DCIS før og etter innføring av Mammografiprogrammet	Lillestrøm, Fellesmøte i Mp	Januar 2009
	Trends in incidence of ductal carcinoma in situ: the effect of a population based screening program	ANCR, Sigtuna, Sweden	Sept. 2009
Tretli, Steinar	Evaluering av forskningsprosjekt i EU	Brussel, Belgia	Juli 2009
	Evaluering av forskningsøknader i Kreftforeningen	Oslo	Sept. 2009
	Undervisning i epidemiologi for medisinerstudenter	Trondheim	Des. 2009
Waage, Randi	Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft	Sykehuset Telemark, Skien	29.04.2009
Weedon-Fekjær, Harald	Breast cancer tumour growth estimated through mammography screening data	Harvard School of Public Health (Del av foredragsserie som er obligatorisk for dr-gradsstudenter med kreftrelaterte prosjekter)	17.09.2009
	Breast cancer tumour growth estimated through Norwegian mammography screening data - including a short presentation of the Norwegian Cancer Registry	Dana-Farber Cancer Institute	08.10.2009
Weiderpass, Elisabete	Nordic involvement in Burkitt Lymphoma work in Uganda	EBV group meeting, Amsterdam University, The Netherlands	29.05.2009
	Cancer- why collaboration and co-operation is needed (Evidence and action)	54 th Nordic Work Environment Meeting, Espoo, Finland	31.08-02.09.2009
	Evidence for action in population health: from monocausality to a system approach	University of Riga, Latvia	07-09.10.2009
Gram, IT. Braaten, T. Lund, E. Le Marchand, L. Weiderpass, E.	New links found between smoking and colorectal cancer among Norwegian women	14 th World Conference on Tobacco or Health, Mumbai, India	08-12.03.2009

Navn	Tittel	Hvor	Når
Gram, IT. Braaten, T. Lund, E. Le Marchand, L. Weiderpass, E.	Sigarettøyking og økt risiko for kreft i tykk- og endetarm blant norske kvinner	Helse Nord & Universitetet I Tromsø Forskningskonferanse, Tromsø, Norway	25-26.03.2009
Schoonen, WM. Aagnes, B. Bray, F. Hansen, S. Fryzek, JP. Weiderpass, E.	Incidence of Myelodysplastic Syndromes (MDS) in the Cancer Registry of Norway (1993-2006)	10 th International Symposium on Myelodysplastic Syndromes , Patras, Greece	06-10.05.2009
Banura, C. Sandin, S. Franceschi, S. Arslan, A. van Doorn, LJ. Quint, W. Kleter, B. Wabwire-Mangen, F. Mbidde, EK. Weiderpass, E.	Predictors of cervical human papillomavirus in young women (Kampala, Uganda)	25 th International Papillomavirus Conference, Malmö, Sweden	08-14.05.2009
Veierød, MB. Adami, HO. Lund, E. Armstrong, B. Weiderpass, E.	Indoor tanning and melanoma risk in a Norwegian-Swedish cohort study	7 th World Congress on melanoma and the 5 th Congress of the European Association of Dermato-Oncology, Wien, Austria	12-16.05.2009
Leufkems, AM. van Duijnhoven, FJB. Siersema, PD. Vrieling, A. Agudo, A. Gram, IT. Buenode-Mesquita, HB. Weiderpass, E. for the EPIC study group	Cigarette smoking and the risk of colorectal cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC)	Digestive Disease Week, Chicago, USA	30.05-04.06.2009
Veierød, MB. Adami, HO. Lund, E. Armstrong, B. Weiderpass, E.	Ultraviolet exposure in five life decades and risk of cutaneous malignant melanoma	NOFE-konferanse, Tromsø-Brønnøysund (Hurtigruta), Norway	04-06.11.2009
Odida, M. Mirembe, F. Weiderpass, E.	HIV immunodeficiency and cervical carcinoma risk in Kampala, Uganda: a case control study	Dissemination conference. Makerere University, Kampala, Uganda	05-06.11.2009

Regnskap 2009

RESULTATREGNSKAP 01.01. - 31.12.2009	2009	2008
Beløp i hele 1000	Beløp	Beløp
Inntekter	108 782	109 753
<i>Sum inntekter</i>	<i>108 782</i>	<i>109 753</i>
Varekostnad	(274)	(939)
Lønnskostnad	(72 093)	(67 270)
Andre driftskostnader	(37 717)	(35 184)
Interne føringer fra Rikshospitalet	(74)	(211)
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>(110 158)</i>	<i>(103 604)</i>
Driftsresultat	(1 376)	6 149
Finansinntekter	(347)	163
<i>Netto finansposter</i>	<i>(347)</i>	<i>163</i>
Årsresultat	(1 723)	6 312

SPESIFISERING AV INNTEKTER

INNTEKTSFØRT KREFTREGISTERET

Tilskudd over Statsbudsjettet 2009	87 496	
Overført fra 2008	3 000	
Vedr. Colorectalancer Registeret	430	Ullevål univ. Sykehus
Prøver fra Janus serumbank	291	Universitetet i Bergen
Inntektsført overhead	1 260	Karolinska Inst. Lund univ., MSD, Shell
Vedr. Foreldre og kreft	189	Radiumhospitalet/DNK
Inntektsførte prosjektmidler	446	Ohio State Univ./Forskn.rådet/Amgen
Innbetalt ifm datautlevering	90	Diverse
Postkortaksjonen vedr. mammografi/cervix	25	DNK
Støtte til programmering Norsk Brystkreftregister	100	Foreningen for brystkreftopererte
NORDCARE-prosjekt	250	Kræftens Bekæmpelse
Diverse innbetalinger	11	
TOTALT KREFTREGISTERET	93 588	

INNTEKTSFØRT EKSTERNT FINANSIERT PROSJEKTER

Kreftrisiko blant ansatte i laboratorier	288	Kunnskapsdepartementet
Kreftrisiko og årsakspesifikk dødelighet i Sjøforsvaret	512	Sjøforsvarets Sanitet
NGICG	80	Univ.sykehuset Nord Norge
Evaluation of Norwegian Breast cancer Screening Program	511	Helse Sør-Øst
Night work and breast cancer risk	366	Helse Sør-Øst
Changing Patterns of Prostate Cancer in Norway	356	Helse Sør-Øst
Uganda, degenerative diseases Subprogram	733	Karolinska Institutet
Sola-prosjektet	843	Shell
Hjernekreft blant barn og unge	778	Forskningsrådet
Endringer over tid i overlevelse og kreftdødelighet blant de aller eldste i Norge	767	Forskningsrådet
Chemical exposures and cancer incidence in Norwegian offshore oil industry workers	240	Forskningsrådet
Evaluering av Mammografiprogrammet	199	Forskningsrådet
HPV-vaksine	4 898	MSD
Testicular cancer	1 157	Kreftforeningen/NCU
NORDICC - the Nordic European initiative on Colorectal Cancer	633	Kreftforeningen/NCU
Foreldreskap etter kreft	194	Kreftforeningen
Modelling breast cancer incidence, progression and screening test sensitivity using screening data	584	Kreftforeningen
Cancers impact on employment and income	153	Kreftforeningen
Life after cancer	12	Kreftforeningen
Vitamin D og prognose ved prostatakreft	70	Kreftforeningen
Skiftarbeid og kreftrisiko	193	NHO
Skiftarbeid og kreftrisiko	216	Finnish Cancer Registry
Allergic condition susceptibility polymorphisms and glioma risk	485	Ohio State university
Liver cancer study	83	National Cancer Institute
Second GI Cancers Case-control study	254	Westat
Network of excellence CCRPB, quality control project	544	EU-midler via Lund univ., Malmö
Diverse prosjekter	45	
TOTALT EKSTERNT FINANSIERT PROSJEKTER	15 194	
TOTALT INNTEKTSFØRT	108 782	

Kreftregisterets historie

Før Kreftregisteret ble etablert, var registrering av de som døde av kreft den eneste kilden til kunnskap om kreftforekomsten i Norge. Den Norske Lægeforenings Kræftkomité forsøkte å etablere en landsdekkende registrering av kreftsykdommer i 1908, men dessverre var det liten respons fra legene.

Dr.med. F.G. Gade, komitéens mangeårige sekretær, var en ivrig forkjemper for befolkningsbasert kreftforskning og -registrering. Hans bok «Kreftsykdommene», utgitt i 1929, ble samme år nedlagt i Radiumhospitalets grunnsten.

Kreftregisteret ble opprettet 17. oktober 1951, med bakgrunn i en innstilling fra den daværende Landsforeningen mot Kreft til Sosialdepartementet våren 1950. Sosialdepartementet ga, med hjemmel i Lov om legers rettigheter og plikter, pålegg til landets sykehus, patologiske institutter og røntgenavdelinger om at alle krefttilfeller skulle meldes til Kreftregisteret fra 1. januar 1952.

Kreftregisteret holdt til i lokaler ved Det Norske Radiumhospital, og var administrativt underlagt et styre med representanter fra Helsedirektoratet, Landsforeningen mot Kreft, Det Norske Radiumhospital og Statistisk sentralbyrå. Kreftregisteret ble da hovedsaklig finansiert av Landsforeningen mot Kreft.

I 1972 fikk institusjonen betegnelsen Institutt for epidemiologisk kreftforskning, og i 1979 overtok staten

totalansvaret. Kreftregisteret flyttet i 1991 til Fridtjof Nansens vei på Majorstuen, hvor institusjonen fortsatt har sine lokaler i nummer 19.

I 1994 ble institusjonen direkte underlagt Sosial- og helsedepartementet, og styrefunksjonen opphørte. I 2001 ble navnet endret til Kreftregisteret, Institutt for populasjonsbasert kreftforskning.

Fra 1. januar 2002 ble Kreftregisteret en del av RHF Helse Sør, som en del av Det norske radiumhospital HF, men organisert som selvstendig institutt med eget kapittel i statsbudsjettet. Igjen ble et eget styre opprettet. Fra 1. januar 2005 ble Kreftregisteret overført til det nye Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF, fra 2009 en del av Oslo universitetssykehus HF, på samme premisser.

Fra å være fire ansatte i 1951, har virksomheten nå til sammen om lag 150 ansatte fordelt på cirka 115 årsverk. Databasen inneholder komplette nasjonale data av høy kvalitet helt fra 1953. Nye krav til registreringens kvalitet, og et ønske om økt innsats for yrkesrelaterte kreftsykdommer, masseundersøkelser, klinisk overvåking og arvelig kreft, har bidratt til sterk vekst i virksomheten.

I løpet av Kreftregisterets første 35 år ble det avlagt én doktorgrad (av professor Bjelke), som til gjengjeld er internasjonalt meget vel ansett og hyppig sitert. I de siste 20 år er det gjennom Kreftregisteret tatt 39 doktorgrader.

